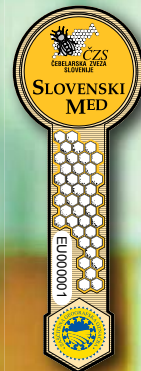

Slovenski št. 9 čebelar

letnik CXVI – september 2014

ISSN 0350-4697

Preverite zimsko
zalogo hrane!

Vodstvu ČZS delno uspelo v pogajanjih z MKO –
pomoč čebelarjem zagotovljena

Kostanjeva šiškarica in parazitoidna
osa *Torymus sinensis*

Odprto Dolenjsko čebelarsko središče
Petra Pavla Glavarja

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

KUHALNIK VOŠČIN PARNI

- izoliran, kar zmanjša toplotne izgube in skrajša čas topljenja voščin
- v notranjo košaro se lahko vloži ca.30 satov.

Honeytherm - sistem za topljenje in fino čiščenje medu. S tem postopkom zmanjšamo medu vsebnost vode do 1%.

VELIKA PONUDBA MODELOV ZA VLIVANJE SVEČ

Hlapnik za mravljično kislino Nassenheider profi

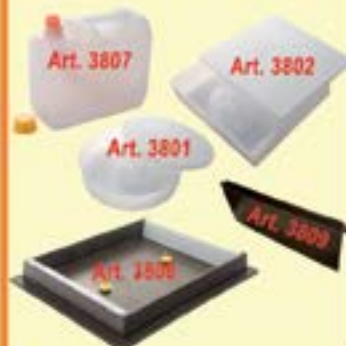
NOVO

- za nakladne in AŽ panje
- pri AŽ panjih se vstavi v izpraznjeno mediče
- posodica za 230 ml tekočine, kar je dovolj tuč za zdravljenje največjih panjev brez poročne polnitve
- hlapnik lahko s kislino vamo napolnite že doma
- vodraven stekel leži znotraj pladnja in tako ščiti zalego pred koncentriranimi hlapci mravljične kisline in tekočine.

Hlapnik za mravljično kislino Nassenheider classic za pitstvo na satih in za vse tipe panjev.

Pitalniki za AŽ in LR panje

Posode za shranjevanje medu:

- različnih velikosti in načinov zapiranja
- nerjaveča odtočna pipa zelo lepo odreže med
- dno varjeno brez notranjih robov.

Z nerjavečo MEŠALNO PALICO lahko mešate sladkorno raztopino kar v točilo za med. Ustreza za premer sode 52 cm.

POLNILNA NAPRAVA ZA MED S KROŽNO MIZO MINI FI 65

- možnost polnjenja vseh količin od 5 g do 34 kg
- vseh kozarcev ne glede na velikost in obliko
- natančnost polnjenja: +/- 2 g.

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 50 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico 4 % popusta.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Končuje se ena slabših čebelarskih sezon. Zaradi slabih pašnih razmer in izjemno vlažnega vremena se pri čebeljih družinah pojavlja poapnela zalega, množično se razvijajo varoje, vse več pa je tudi primerov hude gnilobe čebelje zalege. Vse težavnejše razmere za življenje čebel zahtevajo od čebelarjev kar največjo angažiranost in znanje, kajti le tako bodo s svojimi posegi v čebelje družine omogočili njihovo preživetje in v ugodnih letih pridelali tudi nekaj medu zase. Pri teh prizadevanjih jim morajo stati ob strani tudi stanovske in strokovne organizacije. Žal iz leta v leto ugotovljamo, da je delovanje teh organizacij neusklajeno in da medsebojni konflikti škodujejo tako čebelarstvu kot tudi čebelam. Posledica takega stanja so potem »strokovne« ugotovitve, da imamo preveč čebeljih družin. Po mojem mnenju je največji problem nepravilna organizacija strokovnih služb. Skupina veterinarjev pri Nacionalnem veterinarskem inštitutu je preveč zbirokratizirana in odtujena od svoje čebelarske baze. Njihova poglobljena naloga je nadzor nad hudo gnilobo čebelje zalege, v zadnjih osmih letih pa tudi nakup in distribucija sredstev za zatiranje varoj. Za obe dejavnosti ni potrebna fakultetna izobrazba ali celo magisterij, zato ostaja njihov velik strokovni potencial neizrabljen, saj je omejen zgolj na rutinsko iskanje in odkrivanje žarišč hude gnilobe in prodajo zdravil.

Za racionalnejšo organiziranost strokovnih služb ni treba pogledati daleč. Že v Avstriji, Švici ali Nemčiji obstaja model, ki bi ga z manjšimi prilagoditvami lahko uvedli tudi pri nas. Vzpostaviti je treba primerno veliko mrežo čebelarskih preglednikov, ki bodo kakovostno izšolani, opremljeni z državnimi licencami in za svoje delo tudi primerno plačani. Inšpekcijski nadzor nad čebelarji in čebelarskimi pregledniki bi prevzelo zdajšnjih osem veterinarjev NVI, ki bi jih prekvalificirali v uradne veterinarje, s tem pa bi znatno razbremenili uradne veterinarje, ki zdaj opravljajo to delo. Zaradi specifičnosti čebelarske dejavnosti

Fotografija na naslovnici: »Lepše pesmi ni na svet, kot je šum čebel, za gospodarja, za čebelarja, ki pred panji rad sedi.«

Foto: Urša Krvina

UVODNIK

Borut Preinfalk, dr. vet. med.:	273
OHRANIMO ČEBELE	274
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Prof. dr. Janko Božič: Gostoča čebeljih družin v Sloveniji	276
Vlado Augustin: Združevanje čebeljih družin	277
Dr. Peter Kozmus: Obisk čebelarjev v Avstriji	279
Dr. Maja Smodiš Škeri in Prof. dr. Aleš Gregorc: Mednarodna delavnica COLOSS o načinih zatiranja varoj	280
Franc Šivic: Novice iz sveta	281
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Štefan Šemen: Nadgradnja DB-panja v AŽ-panj	282
DELO ČEBELARJA	
Andreja Smrdelj: Pozabimo na letošnjo sezono in se pripravimo na prihodnjo	284
ZDRAVJE ČEBEL	
Mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.: Priprava čebeljih družin na prezimitev	286
ČEBELJE PAŠE	
Mateja Kocjan: Kostanjeva šiškarica in parazitoidna osa <i>Torymus sinensis</i>	286
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	288
PREDSTAVITEV ČEBELARJA	289
ČEBELARSKI TURIZEM	293
OBLETNICE	293
DOGODKI IN OBVESTILA	294
OBVESTILA ČZS	297
MALI OGLASI	309
V SPOMIN	311

INDEX

UVODNIK

Borut Preinfalk, DVM:	273
SAVE THE BEES	274
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Prof. Janko Božič, DSc: The Density of Bee Colonies in Slovenia	276
Vlado Augustin: Uniting Bee Colonies	277
Peter Kozmus, DSc: Visit to Beekeepers in Austria	279
Maja Smodiš Škeri, DSc and Prof. Aleš Gregorc, DSc: COLOSS International Workshop on Combatting Varroa Mites	280
Franc Šivic: World News	281
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Štefan Šemen: Upgrading the DB-Hive to AŽ-Hive	282
BEEKEEPER'S WORK	
Andreja Smrdelj: Forget About This Season and Prepare for the Next	284
BEES' HEALTH	
Vida Lešnik, MSc, DVM: Preparation of Bee Colonies for Overwintering	286
HONEYBEE FORAGE	
Mateja Kocjan: Chestnut Gall Wasp and Parasitoid Wasp <i>Torymus sinensis</i>	286
HISTORY OF BEEKEEPING	288
PRESENTATION OF A BEEKEEPER	289
BEEKEEPING TOURISM	293
ANNIVERSARIES	293
NEWS AND EVENTS	294
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	297
SMALL ADS	300
IN MEMORIAM	311

sti je osem veterinarjev NVI znatno bolj usposobljenih za to delo kot uradni veterinarji, ki zdaj opravljajo nadzor nad čebelarji. Kolikor poznam razmere, sem prepričan, da bi se uradni veterinarji z veseljem odrekli delu s čebelami in čebelarji, saj imajo drugega dela dovolj.

Prav tako naj bi prodajo sredstev za zatiranje varoj prevzele primarne veterinarske organizacije, ki z zdravili oskrbujejo tudi rejce domačih živali, tako da bi jih bilo mogoče kupiti vse leto. Tako bi se čebelarji lahko pravočasno in brez iht pripravili na zatiranje varoj, omejili pa bi tudi črni trg.

Prvi pogoj za formalno ureditev razmer v čebelarstvu sta opredelitev in izdelava dolgoročne strategije organiziranosti in ciljev v čebelarstvu. To je naloga

Čebelarске zveze Slovenije. Na podlagi te strategije pa bo treba pripraviti še zakon o čebelarstvu, ki bo pravna podlaga za vse omenjene spremembe. Pri tem ni treba odkrivati tople vode, saj imajo čebelarске zakone že skoraj vse sosednje države. Če smo se celo pri pisanju ustave zgledovali po nemški in avstrijski ustavi, ne bo nič narobe, če se bomo tudi pri pisanju čebelarskega zakona oprli na tuje izkušnje. Zakon o čebelarstvu je nujen, saj je izenačevanje rejcev domačih živali in čebelarjev temeljni problem in zavora pri nemotenem delu tako čebelarjev kot stroke. Z nastopom nove vlade se torej kaže tudi nova priložnost za ureditev razmer v čebelarstvu. Pobuda pa je seveda v rokah čebelarjev.

Borut Preinfalk, dr. vet. med.

Preverite zimsko zalogo hrane!

Čebelarji s terena poročajo, da so čebelam dodali že veliko hrane za zimsko zalogo, vendar ugotavljajo, da je velike količine porabijo sproti. Zaradi tega čebelarje opozarjamo, naj dobro preverijo, koliko zimске zaloge imajo čebele v panju in koliko je še potrebujejo. Ne zanašajte se na to, koliko kilogramov hrane ste jim že dodali, saj je

poraba hrane v večjem delu Slovenije še zelo velika. Pregled družin naj traja čim krajši čas, opravite ga zjutraj ali zvečer, pri tem pa zelo pazite, da ne povzročite ropa. Pozorni bodite tudi na varozo! Če potrebujete kakršen koli nasvet, se obrnite na terenske svetovalce ali na svetovalce ČZS.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Tudi letos izbiramo do čebel prijazno občino in podjetje!

ČZS tudi letos razpisuje poseben natečaj, na katerem se lahko prijavijo slovenske občine in slovenska podjetja. Ker smo na ČZS prepričani, da sta za ohranjanje čebel ključna izobraževanje in informiranje splošne javnosti na več različnih načinov, lahko lokalne skupnosti in tudi podjetja s svojim delovanjem občutno vplivajo na ozaveščenost in ustvarjanje

nje boljših razmer za preživetje čebel, ne nazadnje pa tudi boljših razmer za ljudi. Prosimo vas, da domače občine in okoliška podjetja spodbudite k sodelovanju. Več o natečaju in pogojih za sodelovanje lahko preberete na spletni strani ČZS ali na spletni strani www.ohranimo-cebele.si.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Vabilo na žetev ajde

Ta mesec bo ČZS, JSSČ v sodelovanju s Šolo za vizualne umetnosti in hortikulturo Celje (šola) organizirala **žetev ajde**. To bo še eden izmed dogodkov, ki bodo potekali v okviru projekta »Od setve do žetve – kar sejemo, to žanjemo«. **Vabimo vas, da se 23. septembra 2014, ob 11. uri, na šoli udeležite žetve medovite ajde.** Še pred tem bo ob 10. uri novinarska kon-

ferenca, na kateri bodo sodelovali predstavnik ČZS, predstavnik MKO, ravnateljica šole ga. Štefanija Kos Zidar in predstavnik šole g. Sergej Kos. Medijem bodo predstavili pomen pridobivanja ajde za kmete, čebelarje in porabnike. **Skupaj lahko naredimo pomemben korak k ohranjanju narave in čebel!** Vljudno vabljeni!

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Vodstvu ČZS delno uspelo v pogajanjih z MKO – pomoč čebelarjem zagotovljena

Tako slabe čebelarske letine, kot je letošnja, ne pomnijo niti najstarejši slovenski čebelarji. Ker sladkega pridelka skoraj NI, bo med naših čebelarjev letos zelo iskano blago. Zaradi takšnih razmer smo čebelarji pozvali Ministrstvo za kmetijstvo, naj nam v teh izjemno težkih časih pomaga. Zavedati se je potrebno, da je vsaka tretja žlica hrane odvisna od opravevanja čebel, pa tudi, da je od tega odvisnih več kot 70 odstotkov sadja. **Slovenski čebelarji s čebelarjenjem z našo kranjsko sivko vsa leta BREZPLAČNO skrbimo za opravevalni servis samoniklih in gojenih rastlin.** Ponemokod v tujini je treba za opravevanje DRAGO plačati, tudi po več kot 100 EUR za čebeljo družino. V Sloveniji tega servisa na srečo ni treba plačevati. Če bi preračunali, koliko bi nas na leto stalo opravevanje, bi **dobili znesek približno 15 milijonov EUR.**

Na podlagi navedenega bi bilo prav in pošteno, da bi v teh težkih časih pomoč prejeli vsi čebelarji, saj prav vsi skrbimo za opravevanje. **Ministrstvu za kmetijstvo smo zato predlagali, da bi vsi čebelarji prejeli po najmanj po 5 EUR na čebeljo družino** (to je približno 9 kg sladkorja oziroma približno 70 odstotkov količine, ki jo čebelja družina potrebuje za zimsko oskrbo). **Ministrstvo bi za to porabilo nekaj več kot 700.000 EUR, ta vsota pa je zanemarljiva v primerjavi z vrednostjo čebeljega opravevanja.** Prav tako smo predlagali, da bi čebelarjem, ki čebelarijo z več kot 40 čebeljimi družinami, namenili še dodatno pomoč, predvsem z odpisom pavšalne obdavčitve, oprostitev plačila socialnih prispevkov ... Poleg tega od ministrstva pričakujemo, da:

- zmanjša nepotrebno birokracijo, saj ta »duši« slovenske čebelarje,
- uredi trg z zdravili proti varozi in določi, kdo v državi je pristojen in tudi odgovoren za področje te bolezni,
- takoj uvede stalno opazovanje čebel v povezavi z uporabo FFS v kmetijstvu,
- poostri nadzor nad uvoženim medom,
- čim prej objavi javni razpis za novo koncesijo za Javno svetovalno službo v čebelarstvu,
- takoj začne pripravljati »poseben« del zakona o živinoreji, ki bo namenjen izključno čebeli.

Naše pobude so privedle do sestanka z ministrom za kmetijstvo in okolje mag. Dejanom Židanom, ki je bil 8. avgusta 2014, na katerem je bilo sprejetih več sklepov:

1. Minister je zagotovil, da bodo vsi čebelarji z 20 ali več čebeljimi družinami upravičeni do

pomoči v vrednosti 5 evrov na družino. Ministrstvo bo upoštevalo stanje na dan 30. 6. 2014, kar je tudi presečni datum za plačilo dohodnine, ki ga vsako leto upošteva ministrstvo za finance. Kot je povedal minister Židan, bi ministrstvo rado pomagalo vsem čebelarjem, žal pa tega ne more zaradi ekonomske upravičenosti. Dejstvo je, da gre za gospodarsko pomoč po ukrepu *de minimis* in da je po ministrovih besedah vsako izplačilo manjšega zneska ekonomsko neupravičeno. ČZS bo tako kot leta 2012 vsem čebelarjem, članom ČZS, ki bodo upravičeni do pomoči, poslala na dom vso potrebno dokumentacijo z navodili. Kdaj bo to, je seveda odvisno od ministrstva, kot nam je bilo obljubljeno, pa bo to še v tem letu, najverjetneje novembra. Sredstva naj bi čebelarji prejeli še v tem letu. Vse bolj očitno pa postaja, da je nujno sprejeti ukrep, ki bo dolgoročno podpiral vse čebelarje, in to ne glede na število čebeljih družin, torej ukrep, ki bo namenjen pomoči čebelarjem pri ohranjanju kranjske sivke. Treba je najti način, kako podpreti čebelarje pri ohranjanju avtohtone kranjske čebele, podobno kot to pri nas velja na primer za avtohtono perutnino, govedo ... Taka podpora ne bi smela biti odvisna od »letine«, temveč bi morala biti samostojen dolgoročen ukrep.

2. V imenu ČZS sem vztrajal, da je treba poiskati pomoč tudi za preostale čebelarje. Z ministrom sva se strinjala, da ministrstvo vsem čebelarjem za vse čebelje družine brezplačno zagotovi in razdeli potrebno količino oksalne kisline za zimsko zatiranje varoj. Kot je poudaril, bo to tudi del državne pomoči čebelarjem ob letošnji katastrofalni letini. O podrobnostih boste čebelarji obveščeni naknadno. Predstavniki ČZS smo ministru tudi jasno povedali, da je nujna poenostavitev razdeljevanja kisline. poenostaviti. Minister se je s tem strinjal in obljubil, da bodo skušali v okviru zakonskih možnosti poiskati optimalno rešitev.
3. Minister je obljubil, da bodo do pomladi poiskali dolgoročno rešitev glede oskrbe z zdravili proti varozi, in preverili, ali je zdajšnja ureditev veterinarske službe za čebele optimalna.
4. V kratkem bo objavljen razpis za koncesijo Javne svetovalne službe v čebelarstvu. Kot je obljubil minister, bodo postopki pravočasno končani.

Sklenem lahko, da nam je v teh težkih časih vendarle uspelo pridobiti podporo, čeprav je ta bolj moralna kot materialna.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Janko Božič*, janko.bozic@bf.uni-lj.si

Gostota čebeljih družin v Sloveniji

Prispevek prof. dr. Božiča je nastal kot strokovni odziv na trditve predstojnika VF NVI doc. dr. Tadeja Malovrha za časopis Dnevnik, da je slovenski prostor prenasičen s čebeljimi družinami, ter da po naravni poti najverjetneje ne bi bilo toliko čebeljih družin.

Uredništvo

Na gostoto čebeljih družin lahko gledamo z različnih vidikov. Nekateri se radi zatekajo k predpostavki, da je njihova gostota naravna. To je sicer zelo težko oceniti, ker živimo v kulturni krajini in ne v prvinskem okolju določenega območja. Ker se radi igramo s številkami, pa lahko poskusimo.

V raziskavah poseljenosti čebeljih družin, za katere ne skrbi človek, so ugotovili, da v zmernih podnebnih razmerah na območju listopadnih in mešanih gozdov najdemo čebelje družine na razdalji približno 300 m. Seveda je te podatke težko prenesti v Slovenijo, saj pri nas le s težavo najdemo prostoživeče čebelje družine¹. Kljub temu je ta podatek brez dvoma zanimiv. Če si ga namreč drzemo prenesti na površino Slovenije, ki meri 20.273 km², bi bilo to približno 200.000 čebeljih družin².

Potrebe po čebeljih družinah pa lahko ovrednotimo tudi tako, da glede na skupno površino sadovnjakov in njiv izračunamo potrebno opravevanje. Na območjih z intenzivnim kmetijstvom si dandanes težko predstavljamo pridelavo dobrega pridelka brez pomoči medonosnih čebel. V Sloveniji je skoraj 4.000 ha sadovnjakov, v katerih po večini rastejo vrste, ki potrebujejo opravevanje čebel. Po navadi je za to priporočenih približno pet čebeljih družin na hektar, ob slabših vremenskih razmerah pa je za tolikšno površino zaželenih še večje število čebeljih družin. Za opravevanje intenzivnih sadovnjakov bi zadostovalo približno 20.000 čebeljih družin. Poleg tega je v Sloveniji še 6.000 ha ekstenzivnih sadov-

njakov ter sadno drevje v hišnih vrtovih, katerih površine je težko oceniti. Kakor koli, za zagotavljanje dobre opravevanja preostalega sadnega drevja potrebujemo še približno 30.000 čebeljih družin.

V Sloveniji seveda sejemo tudi poljščine, ki prav tako potrebujejo opravevanje čebel. V obdobju cvetenja sadnega drevja cveti tudi oljna ogrščica, ki jo sejemo na nekaj več kot 6.000 ha. Zaradi opravevanja bi bilo koristno imeti po 10 čebeljih družin na hektar oljne ogrščice, torej 60.000 čebeljih družin. Hektar oljne ogrščice bi sicer dobro oskrbelo tudi 20 čebeljih družin. Iz zapisanega je razvidno, da za soliden servis opravevanja sadja in poljščin pri nas potrebujemo 110.000 čebeljih družin. Ker pa nimamo toliko čebeljih družin, ki bi jih lahko selili po Sloveniji, se lokalno na večjih površinah sadovnjakov ali njiv oljne ogrščice pojavlja kriza opravevanja. Za manjše intenzivne površine po navadi zadostujejo čebelje družine lokalnih čebelarjev in drugi naravni opravevalci, ki živijo ob robu intenzivnih sadovnjakov in njiv.

V obdobju cvetenja sadnega drevja in oljne ogrščice večini čebelarjev čebel ni treba voziti na pašo, ker so njihova stajišča ob gozdovih, ki tedaj ponujajo pašo na divji češnji, jesenu in javorju. Zadnji, predvsem gorski javor, je pomemben vir medenja in omogoča dober pomladni razvoj čebeljih družin. Lesna masa gorskega javorja je ocenjena na 2,4 odstotka, težko pa je natančno oceniti, kolikšen je njegov delež na celotni površini gozdov. Vsekakor ne bomo precehnili, če povemo, da je pomladna razvojna paša čebeljih družin (aprila in maja) zagotovljena na vsaj 3 odstotkih gozdnih površin. Poleg tega so te površine dokaj enakomerno razporejene po Sloveniji in se dobro dopolnjujejo s površinami sadovnjakov in oljne ogrščice. Tako naši gozdovi na približno 35.000 ha površine zagotavljajo razvojno pašo za čebele, to pa bi pri majhnem številu petih čebeljih družin na hektar zadostovalo za 165.000 čebeljih družin. Že samo ta številka presega ciljno število 150.000 čebeljih družin, zapisano v Resoluciji o zaščiti kranjske čebele.

Če odštejemo intenzivne sadovnjake in njihove oljne ogrščice, slovenske pašne razmere z gozdovi, ekstenzivnimi kmetijskimi površinami in obreznimi površinami rek in potokov omogočajo razvoj vsaj 200.000 čebeljih družin, to število pa je podobno izračunu naravne poselitve s čebelami. Najpomembnejše čebelje paše, kot so robinija (akacijev med), kostanj (ta je

* prof. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

¹ Gojene čebelje družine so običajno bistveno močnejše od prostoživečih družin. Pri oceni gostote so bile upoštevane na eni strani izmerjene vrednosti za prostoživeče družine in na drugi strani priporočena gostota gojenih čebeljih družin glede na intenzivnost medenja. Za prostoživeče družine so pomembni še drugi okoljski dejavniki in ne le pašni viri.

² Čebele se običajno ne naseljujejo nad 1500 metri nadmorske višine. Takih površin je v Sloveniji le 2,5 %.

zaradi kostonjeve šiškarice zdaj slaba), smreka in jelka pa omogočajo pašo nekajkratniku čebeljih družin, kot nam jih za pomladni razvoj čebeljih družin zagotavlja naravni viri. Na podlagi pašnih virov so ocene v območju, ki ga je v knjigi *Slovensko čebelarstvo* v 3. tisočletje I. del predlagal tudi g. Pavel Zdešar, od 170 do 220 tisoč čebeljih družin. Zmogljivost vseh pomladnih razvojnih paš sicer ob ustreznih porazdelitvi čebeljih družin omogoča celo 275.000 čebeljih družin (gozdovi in kmetijske površine). Ker pa idealne porazdelitve ni mogoče doseči, bomo lahko zadovoljni, če bomo dosegli dve tretjini te zmogljivosti, to je 180.000 čebeljih družin. V letih, ko odpovedo ključne čebelje paše, manjša gostota čebeljih družin ne bi pomagala, ker medenja pač ni, čebele pa pomanjkanja medenja ne morejo nadoknaditi z večjim obsegom paše. Še večkrat pa odpoved paše pomeni, da čebele zaradi dežja, oblačnega vremena in nizkih temperatur sploh ne morejo leteti na pašo, tudi če bi dež prizanesel nekaterim cvetovom.

Igranje s številkami je pokazalo, da zapisano zeleno število čebeljih družin v Sloveniji ni preveliko. Številka bi verjetno morala biti še večja, predvsem zaradi čebelarjev prevaževalcev, saj

bi ti zagotavljali uspešno opravevanje večjih nasadov intenzivnih sadovnjakov in večjih kompleksov oljne ogrščice, poleg tega pa bi lahko svoje čebele prevažali tudi na pasišča z intenzivnim medenjem ključnih čebeljih paš.

Sklicevanje na naravno gostoto torej pri medonosni čebeli ni primerno, saj je ta zdaj blizu tiste gostote, ki bi verjetno bila na tem prostoru, če tu ne bi bilo človeka. Sicer pa je treba tudi človeka umestiti v prostor kot pomembnega dejavnika narave, ki z njo upravlja bolj ali manj spretno. Tako je tudi z upravljanjem populacije kranjske čebele, ki je bila v minulih 40 letih v veliki meri odvisna od človeka, ker jo ogrožajo bolezni in škodljivci, pa tudi nevarne kemične snovi, ki so posledica naših dejavnosti. Tako moramo z vsem znanjem in vso skrbjo upravljati s populacijo, ki jo imamo. Zato moramo tudi sami prevzeti odgovornost za preživetje čebeljih družin, tako na področju prehrane čebel kot tudi na področju zagotavljanja ustreznega zdravstvenega varstva. ■

Viri:

Brus, R. (2006): Javorji – Gorski javor. *Slovenski čebelar*, št. 11, november 2006, str. 302.

<http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/> (sloji: \Čebelarstvo\Kataster čebelje paše\...)

Perko, D. (2001): *Analiza površja Slovenije s stometričnim digitalnim modelom reliefa*. Založba ZRC.

Resolucija o zaščiti Kranjske čebele: www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/Rejne_zivali/Cebele/resolucija_zascita_kranjske_cebele.pdf

Statistični urad Republike Slovenije: www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5425

Statistični urad Republike Slovenije: www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6048

Zavod za gozdove Slovenije: www.zgs.si

Zdešar, P., et al. (2008): *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 1*. Lukovica: Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, str. 13.

Združevanje čebeljih družin

Vlado Auguštin*, vlado.augustin@czs.si

Dandanes je obstanek čebel usodno odvisen od čebelarja, saj brez njegove pomoči ne bi preživele. Prav zaradi tega čebelarji med čebelarskim letom z različnimi opravili usmerjamo in spodbujamo razvoj čebeljih družin. Eno izmed naših pomembnih opravil za obstanek čebel je tudi združevanje čebeljih družin, to opravilo pa lahko čebelarji izvajamo med celotno čebelarsko sezono.

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Kdaj in zakaj združevanje čebeljih družin?

Po navadi družine združujemo spomladi, da bi oblikovali močne družine, ki bodo čim bolj izrabile paše, in jeseni, ko se družine pripravljajo za zimo. Družine prav tako združujemo, če je neka družina ostala brez matice, sami pa nimamo rezervne matice ali matičnika, da bi ji ga dodali. Čebelje družine združujemo tudi, če družina oslabi oziroma se je število čebel v družini toliko zmanjšalo, da je to zadnja mo-

žnost za njihovo preživetje. Pred združitvijo takšnih družin morate seveda ugotoviti, zakaj so oslabele. Če je vzrok oslabelosti kužna bolezen, ne morete storiti drugega kot to, da družino zažveplate, kajti v nasprotnem bi bile ogrožene tudi preostale družine.

Pri združevanju čebeljih družin velja temeljno pravilo, da slabo družino vedno dodate močnejši, kajti samo tako lahko pričakujete dobre rezultate tega čebelarškega opravila. Pri takšnem združevanju se namreč čebele iz slabiča prilagodijo delu in organizaciji močne družine, da bi dosegle optimalen razvoj skupne družine. Nasprotno pa pri združevanju dveh oslabelelih družin, še posebej če nimata mlade in plodne matice, tega pozitivnega učinka ne boste dosegli.

Katere družine združujemo?

Moč čebelje družine ocenite po številu zasadenih ulic. Pri tem ne upoštevajte satov, na katerih čebele ne sedijo strnjeno v večjem številu in ne pokrivajo večje površine. Spomladi je panj močan, če je ob prvem pregledu v njem približno 15.000 čebel. Takšna družina zaseda od pet do sedem satov oziroma od šest do osem ulic. Družine, ki zasedajo manj ulic, so slabiči. Če ima družina na petih ulicah dobro in živahno matico, je ni treba združevati, saj ji boste pozneje pomagali s pokrito zalego in čebelami iz drugih panjev. Družine s slabimi maticami, ki zasedajo le tri do štiri ulice, pa ne smejo ostati samostojne, kajti ne bodo vam v veselje, niti ne v ponos. Spomladi se bodo počasi razvijale in za vzdrževanje toplote v gnezdu porabile veliko hrane. V takšnih družinah se pogosteje pojavljajo bolezni, v brezpašnem obdobju pa jih rade napadejo roparice.

Prav tako je moč čebelje družine pomembna pri pripravi na prezimovanje. Družine, ki pri pregledu v sredini septembra ne zasedajo več kot šest satov, to je pet ulic, so slabiči. Takšne čebelje družine, žal, nimajo nikakršnih možnosti za prezimitev, zato jih je najbolje pridružiti kaki močnejši družini. Samo tako namreč lahko prihodnje leto pričakujete dobro prezimitev in soliden spomladanski razvoj. Če ima slabič dobro matico, ki vam bi je bilo žal, skušajte takšno čebeljo družino ohraniti kot rezervno družino. Z ločilno desko čebele utesnite na manjši prostor, v katerem se pozimi bolje upirajo mrazu. Vendar morajo v tem primeru čebele polno zasedati vsaj štiri sate.

Čebele družine združujte zvečer, ko čebele skoraj ne izletavajo več, tako da se čez noč čim bolj umirijo in izenačijo vonjave. Za uspešno združevanje čebeljih družin morate namreč pred postopkom obe družini poškopiti s kako dišavo (melisa), z medeno vodo ali s sladkorno raztopino.

Združevanje v AŽ-panjih

V praksi obstaja več načinov združevanja čebeljih družin. Kadar združujete družini v AŽ-panjih, je sate

z oslabele družino najbolje zložiti v medišče tistega panja, ki mu jo nameravate pridružiti. Seveda morate slabiču prej odvzeti matico. Še pred tem na maticino rešetko v panju položite časopisni papir ter ga na dveh do treh mestih prebodite. Dodane čebele pregrizejo časopisni papir in se počasi pridružijo družini v plodišču. Čez dan ali dva iz medišča poberite satje (sat, na katerem je morebitna zalega, že prej dodamo v plodišče) in pokrijemo maticino rešetko.

Še preprostejše v nakladnih panjih

Še preprostejše je združevanje čebeljih družin v nakladnih panjih. V panju močnejše družine odstranite streho in pokrov s pitalnikom ter namesto deske položite časopisni papir, tako da je plodišče z zgornje strani popolnoma zaprto. Časopisni papir prebodite na dveh do treh mestih. Na tako pripravljeno plodišče močne družine položite plodišče slabiča s satjem, čebelami in drugimi deli panja (pokrov s pitalnikom in streha). Na ta način iz dveh nakladnih panjev ustvarite enoten panj, ki je ločen s papirnato pregrado. Po dveh do treh dneh, včasih tudi prej, bodo čebele pregrizle papir in se pridružile močnejši družini. Na koncu vam ostane le še to, da panj po treh do petih dneh odprete ter sate z zalego preložite v gnezdo, prazne in nepotrebne sate pa odstranite. V obeh primerih združevanja staro in poškodovano satje pretopite, dobro satje pa uporabite pozneje.

Ker velike donose lahko pričakujete samo od močnih čebeljih družin, je združevanje čebeljih družin eno izmed pomembnejših in nujnih čebelarških opravil. S tem se rešite nepotrebne dela in glavobola, ki nam bi ga povzročilo reševanje slabih čebeljih družin. ■

Vir:

Bukovec, A., et al. (1955): *Sodobno čebelarstvo, Teoretični del*. Ljubljana: Zveza čebelarških društev za Slovenijo.

Bukovec, A., et al. (1958): *Sodobno čebelarstvo, Praktični del*. Ljubljana: Zveza čebelarških društev za Slovenijo.

DOLINŠEK MARJAN S.P.
IZDELAVA ČEBELARŠKE OPREME,
MO OPREMA

Gledež 27
1411 Izlake
mob: 041 985 313 po 15 ur
tel.: 05 973 05 38
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

Obisk čebelarjev v Avstriji

Peter Kozmus*, peter.kozmus@czs.si

V soboto, 5. julija 2014, smo se predstavniki ČZS udeležili srečanja avstrijskih čebelarjev, ki čebelarijo s kranjsko sivko. Tako imenovani Dan ACA (Austrian Carnica Association) so pripravili v Zgornji Avstriji, natančneje v kraju Aigen blizu Salzburga. V dopoldanskem delu srečanja so potekala predavanja o vzreji, dedovanju, opravevanju in o odpornosti čebel proti varojam. V strokovnem delu letošnjega srečanja je bila osrednja pozornost namenjena kontroli parjenja matic. V zvezi s tem so bile predstavljene nekatere zanimive ugotovitve o vedenju matic med parjenjem, predvsem pa o trojih: kako daleč letijo, kje so njihova zbirališča, ali se selijo od enega do drugega zbirališča, koliko trotoev je na enem ... Ugotovitve so še zlasti pomembne za vzrejevalce, ki se ukvarjajo z vzrejo rodovniških matic.

20 čebeljih družin, ki jih na plemenilni postaji Tratten uporabljajo za trotarje.

V povezavi s tem je bila tudi predstavitev nove knjige Gudrun in Nikolausa Koenigerja ter Friederich-Karla Tieslerja z naslovom: **Paarungsbiologie und Paarungskontrolle bei der Honigbiene**, v

* Dr., Vodja PRO

V plemenilni postaji Tratten so nameščeni različni tipi plemenilčkov.

kateri so opisana in zbrana najnovejša dognanja o biologiji in kontroli opravevanja matic. Udeleženci srečanja iz Slovenije smo knjigo tudi kupili ter po pregledu ugotovili, da je zelo poučna in da bi bilo dobro, če bi jo prevedli in natisnili tudi v slovenskem jeziku.

Popoldne smo si ogledali plemenilno postajo Tratten, ki leži na višini približno 700 metrov nad morjem. Gre za eno izmed številnih izoliranih plemenilnih postaj v Avstriji, namenjenih kontroliranemu parjenju matic. V njej je prostora za približno 1000 plemenilčkov različnih izvedb v eni seriji, ob njej pa je bilo ob našem obisku nameščenih 20 močnih čebeljih družin, ki so jih uporabili za trotarje. Ob koncu obiska je bil čas še za prijateljsko druženje, na katerem smo se predvsem z mag. Valentinom Blantarjem in g. Adalbertom Britzmannom pogovarjali o čezmejnem sodelovanju, saj oba izvirata iz avstrijske Koroške, zato si želita sodelovanja z nami.

Udeleženci srečanja smo se ob koncu obiska strinjali, da avstrijski čebelarji, združeni v ACA, z vzorno organiziranostjo in sodelovanjem uspešno in s ponosom ohranjajo in plemenitijo kranjsko sivko. ■

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP - C*TruSweet ZA ČEBELE

- visok odstotek sladkorja,
- takoj pripravljen za uporabo,
- življenska doba čebel se podaljša,
- ne kristalizira,
- primeren v vseh panjskih sistemih,

- stabilen in dolgo obstojen,
- cenovno zelo ugoden.
- možna dobava sladkorja 25/1
- možna je tudi dostava

Dobavitelj:

SONLEN, d. o. o.

Razborca 4, 2382 Mislinja

GSM: 041/640 863

Tel.: 02/885 62 30

E-pošta: sonlen@siol.net

Mednarodna delavnica COLOSS o načinih zatiranja varoj

Maja Smodiš Škerl*, maja.smodis.skerl@kis.si, in Aleš Gregorc**, ales.gregorc@kis.si

Letos spomladi, natančneje od 22. do 23. maja, je v okviru mednarodnega projekta COLOSS na Bledu potekala delavnica »Strategije zatiranja varoj«. Udeleženci, vseh je bilo 33, so bili najvidnejši raziskovalci in strokovnjaki s tega področja iz Evrope (Danska, Hrvaška, Italija, Irska, Makedonija, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Slovenija, Švica) in od drugod (Alžirija, Čile, Tenerifi, ZDA).

V okviru delavnice smo raziskovalci razpravljali o načinih določanja stopnje napadenosti s pršico *Varroa destructor*, učinkovitejšem zatiranju varoj in o možnostih vzreje odpornih čebeljih družin. Sodelujoči smo predstavili najnovejše ugotovitve raziskav in nekatere dobre praktične rešitve v čebelarji praksi. V okviru posameznega sklopa predstavitev smo v manjših delovnih skupinah razpravljali in iskali rešitve za več problemskih področij, in sicer za sonaravno zatiranje varoj ali zatiranje s kemičnimi sredstvi, biotehnoške in integrirane načine zatiranja varoj, nacionalne strategije zatiranja varoj in za odpornost čebeljih družin.

Foto: Vlasta Jencič

Udeleženci mednarodne delavnice »Strategije zatiranja varoj« na Bledu

V razpravi smo omenili tudi aktualno temo, tj. majhno število registriranih sredstev za zatiranje varoj. Ob uporabi kemičnih pripravkov za zatiranje tega zajedavca obstaja tveganje, da bi varoje postale odporne proti aktivni sestavini, poleg tega pa se v

čebeljih pridelkih pojavljajo neželeni ostanki. To so tudi razlogi, da farmacevtska podjetja nimajo interesa razvijati novih sredstev za zatiranje varoj. Zaradi tega postaja vse nujnejša uporaba ekološko prijaznih načinov zatiranja varoj in bioloških sredstev. V okviru razprav in doslej pridobljenih izkušenj na teh področjih je bil izražen interes za sodelovanje raziskovalcev in strokovnih organizacij pri posodabljanju in razvoju novih praks za uspešno diagnostiko in zatiranje varoj. Skupna cilja sta torej oblikovanje standardov za določanje stopnje napadenosti družin s pršico *V. destructor* in z drugimi sekundarnimi povzročitelji bolezni (virusi, bakterije) ter uporaba celostnega pristopa pri zatiranju varoj v različnih podnebnih in čebelarjskih sistemih.

Za prihodnje delo in sodelovanje smo oblikovali štiri delovne skupine, v okviru katerih bomo izvajali praktične poskuse, ki bodo uporabni za vse čebelarje. Vanje bodo vključeni raziskovalci in strokovnjaki iz različnih delov Evrope in od drugod, cilji njihovega raziskovalnega dela pa bodo vzpostaviti za čebelarje dostopne in uporabne metode ugotavljanja napadenosti družin, uspešno zmanjševanje napadenosti ter po možnosti vzreja čebeljih družin, ki bodo odpornejše proti varozi.

Mednarodno delavnico, ki je bila zelo dobro ocenjena, smo organizirali sodelavci Kmetijskega inštituta Slovenije (prof. dr. Aleš Gregorc, Mitja Nakrst in dr. Maja Smodiš Škerl), zelo dejavno pa so sodelovali tudi kolegi z Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani (prof. dr. Vlasta Jencič, mag. Mira Rogelj - Jenko in mag. Ivo Planinc). Domači udeleženci smo dejavno sodelovali na plenarnih predstavitev problemskih področij in tudi pri delu v vseh štirih delovnih skupin. Predstavili smo predvsem rezultate in prakse pri uporabi sonaravnih sredstev za zatiranje varoj (oksalna in mravljinčna kislina, timol) ter vključevanje različnih metod ugotavljanja stopnje napadenosti čebeljih družin v čebelarjo prakso. Udeleženci delavnice smo pridobili nova znanja in izkušnje z omenjenih področij ter možnost koordinacije in uporabe vseevropskega pristopa k reševanju problematike varoje, ki v naših čebelarstvih še zdaleč ni zanemarljiva. Prispevki z delavnice so zbrani v zborniku z naslovom: The COLOSS Workshop on »Varoa control strategies«, ki ga je uredil prof. dr. Gregorc. ■

* dr., Kmetijski inštitut Slovenije

** prof. dr., Kmetijski inštitut Slovenije

Novice iz sveta

Nemčija

Raziskovalci iz različnih nemških čebelarških inštitutov se vsako leto zberejo v enem izmed tamkajšnjih mest in poročajo o svojem delu. Njihovo letošnje srečanje je bilo v Marburgu.

Biologinja **Nadege Forfert** z Univerze Martina Luthra je želela ugotoviti, kako je z zaletavanjem čebel (da zaidejo v druge panje), če so okužene z varjami ali z virusi. Če so bile čebele hudo okužene z varozo, je bilo zaletavanje veliko, če pa so bile družine uspešno zdravljene z akaricidi, je bil ta pojav znatno manjši. Nasprotno pa pri okužbi z virusi razlik glede zaletavanja čebel v primerjavi z zdravimi družinami ni bilo opaziti.

Znano je, da dosega novozelandski med manuke zaradi vsebnosti naravnega bakteriocida metilglioksal na svetovnem trgu vrtoglavo visoke cene, to pa je seveda mamljiva priložnost za ponarejevalce medu. Na Novi Zelandiji takoj za manuko cveti podobna rastlina, imenovana kanuka. Ker je cvetni prah obeh rastlin skoraj enak, je tudi z analizo medu v laboratoriju težko ugotoviti njegov pravi izvor. Da bi bil tudi med kanuke tako bakteriociden, kot je manukov, mu umetno dodajajo ustrezne učinkovine in tako uspešno zavajajo porabnike, pa tudi laboratorije za analizo živil. **Nicole Beitlich** s Tehniške univerze v Dresdnu je na podlagi sekundarnih rastlinskih snovi, ki jih vsebujeta obe vrsti medu, uspelo razviti metodo za uspešno razlikovanje med njima. Tako ponarejevalci medu manuke v prihodnje ne bodo mogli več mimo spat.

Učinkovit naravni akaricid za zatiranje varoj je oksalna kislina. Da se ta ob kapanju bolje oprime čebeljih teles, čebelarji vodni raztopini te kisline dodajajo sladkor. Čebele sladke kapljice tudi zaužijejo, to pa je zanje škodljivo in povzroča precejšnjo smrtnost. **Dr. Eva Rademacher** in **Christin Schulze** s Tehniške univerze v Dresdnu sta skušali sladkor nadomestiti z glicerinom. Ko sta našli primerno koncentracijo, sta ugotovili, da je ta nova mešanica zelo učinkovita, da se dobro oprime čebeljih teles in da jo med seboj tudi dobro porazdeljujejo. Vse torej kaže, da bomo sladkor v oksalni raztopini kmalu uspešno nadomestili z glicerinom.

Nadege Forfert raziskuje vpliv varoj in virusov na čebele

Foto: Internet

Dr. Eva Rademacher skuša izboljšati učinkovitost zdravljenja čebel z oksalno kislino

Foto: Internet

Številni čebelarji, zlasti švicarski, se zadnje čase znova ogrevajo za termično uničevanje varoj v zalegi, vendar nemški znanstveniki iz **Veitshöchheima** in **Würzburga** svarijo, da dolgotrajnejše segrevanje trotovske zalege pri temperaturi 41 °C lahko negativno vpliva na plodnost izleženih trotoev. Če zalego segrevajo samo dve uri, pri trotih ni opaziti nikakršnih negativnih posledic, vendar ta temperatura v tako kratkem času ne uniči odraslih samic varoj. Kljub temu so bili znanstveniki s poskusi zadovoljni, saj dve uri trajajoče segrevanje zalege pri 41 °C prizadene mlade razvojne faze varoj, to pa uspešno prepreči nadaljnje razmnoževanje teh zajedavcev.

Na čebelarskem inštitutu v Hohenheimu že nekaj časa raziskujejo spolni hormon varoj. Raziskovalki **Betina Ziegelmann** je po več letih intenzivnega dela uspelo v njem identificirati oljno, palmitinsko in stearinsko kislino. Če te tri kisline naneseemo na primer na žitno zrno, ga samčki varoj zamenjajo za spolno zrelo samičko in ga skušajo oploditi. Da bi svoje odkritje koristno uporabila v praksi, je Ziegelmannova s feromonom poškopila zaleženo satje ter ga hkrati inficirala s samičkami varoj. Ko so se te izlegle, jih je pregledala in ugotovila, da jih 20 odstotkov ni bilo oplojenih, preostale pa so imele manj spermijev kot običajno. Iz neškopljenih satov se je izleglo samo šest odstotkov neplojenih varoj. Videti je torej, da lahko spolni feromon varoj, če je uporabljen na opisan način, moti njihovo parjenje. Seveda pa bo treba še ugotoviti, v kolikšnem obsegu lahko ta v resnici zavira razmnoževanje teh zajedavcev v čebeljih družinah, in tudi, kakšne so stranske posledice njegove uporabe na čebele ter čebelje pridelke.

Betina Ziegelmann preučuje razmnoževanje varoj

Foto: Internet

Silfija (*Silphium perfoliatum*) je trajnica, doma iz severne Amerike, ki postaja vedno zanimivejša kot medovita rastlina in tudi kot rastlina za pridobivanje bioplina. Ker zraste do tri metre visoko in razvije velike količine biomase, je glede tega enakovredna koruzi. Na hektar daje tudi več kot 20 ton suhe snovi. Cveti od avgusta do septembra in čebele jo tedaj vneto obiskujejo.

Silfija (*Silphium perfoliatum*) je trajnica, doma iz severne Amerike, ki postaja vedno zanimivejša kot medovita rastlina in tudi kot rastlina za pridobivanje bioplina. Ker zraste do tri metre visoko in razvije velike količine biomase, je glede tega enakovredna koruzi. Na hektar daje tudi več kot 20 ton suhe snovi. Cveti od avgusta do septembra in čebele jo tedaj vneto obiskujejo.

Dr. Ingrid Illies preučuje koristnost rastlin za čebelje paše

Foto: Internet

Foto: Franc Šivic

Silfija (Silphium perfoliatum) posneta 18. avgusta 2012 v ljubljanskem botaničnem vrtu.

Dr. Ingrid Illies, vodja čebelarkega centra iz Veitshöchheima, ugotavlja, da daje hektar, zasejan z 20.000 sadikami te rastline, 220 litrov nektarja. To sicer ne zadostuje za točenje, kljub temu pa dopolnjuje zimske zaloge čebel. V obdobju cvetenja silfije so smukali cvetni prah in našli v predalčkih kar 80 odstotkov peloda te rastline. Na isti njivi lahko kot trajnica raste do deset let. Ker je ne napadajo bolezni in sovražniki, z njo ni nikakršnega dela, zato je njeno gojenje zelo donosno. ■

Franc Šivic

Vir: Spiewok, S. (2014): Notizen aus Marburg. Deutsches Bienen Journal, št. 5, maj 2014, str. 20-21.

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Nadgradnja DB-panja v AŽ-panj

Štefan Šemen*, semen.stefan@gmail.com

Leta 2013 je zaradi izjemno dolgotrajne zime in nizkih temperatur v mojih AŽ-panjih odmrlo veliko čebeljih družin. Nasprotno pa je zelo dobro prezimilo sto čebeljih družin v DB-panjih iz stiropora in te sem nameraval prodati. Narejene so bile leto dni pred tem z mladimi maticami. V primerjavi z družinami v AŽ-panjih so se družine v DB-panjih razvile zelo dobro. Odločil sem se, da jih ne bom prodal, temveč da bom iz njih oblikoval narejence.

Za preizkus sem si med cvetenjem oljne ogrščice izbral dober DB-panj, ki je že zgradil dve satnici. Na DB-sate v plodišču sem prečno položil dve palčki, na sredino palčk pa zgrajeni AŽ-sat. Na levo in desno stran sem postavil skupaj pet AŽ-satnikov s satnico. Na zgornji rob AŽ-satnikov sem pritržil dva distančnika iz žice. Na vrh sem položil še plastično mrežico za nabiranje propolisa. Tako sem brez matične rešetke sestavil medišče. Prednost opisanega postopka je tudi v tem, da ni možnosti za prevešanje satja.

Zaradi slabega vremena in premajhnega števila čebel se v petih dneh ni zgodilo nič. Po desetih dneh, ko je zamedila oljna ogrščica, pa sem bil pozitivno presenečen. Ko sem dvignil pokrov, je bilo zgrajenih vseh pet satnic, vse pa so bile do polovice napolnjene z medom. Starejši sat je bil poln medu, ki je bil pokrit do polovice. Ker sta paši na oljni ogrščici in akaciji pri nas sočasni oz. sledita ena drugi,

sem na hitro na enak način pripravil še preostale DB-panje in postopek ponovil. Bilo je še pravočasno za akacijevo pašo. Na njej sem iz DB-panjev

Izbrana družina z dvema zgrajenima satnicama. Vstavljanje prečnih letvic

* čebelarški mojster

Nastavljen zgrajen sat in pet satnic ter zgoraj dva distančnika

Zgrajene satnice. Na vrh položena plastična mrežica za nabiranje propolisa

Po desetih dneh

iztočil enako količino medu kot iz AŽ-panjev. Ker ni bilo matične rešetke, je matica po točenju v medišču zelo lepo zalegla še iztočene AŽ-sate. Tako sem dobil zelo kakovosten med iz deviškega satja in tudi veliko satov zalege, ki sem jo uporabil za naselitev novega tovornjaka z 78 novimi AŽ-panji s svojimi matičniki.

Pri delu sem moral biti pozoren, da sem najprej našel staro matico in jo vrnil v plodišče DB-panjev. V vsak AŽ-panj na tovornjaku sem iz medišču vstavil od pet do šest lepo zaleženih AŽ-satov skupaj s čebelami iz DB-panjev. Pri tem delu sem potreboval pomoč treh sodelavcev. Ko smo preložili družine, sem jih odpeljal na drugo stojišče. Pri prevozu čebel sem poskrbel za zračenje panjev. Za narejenca sem imel pripravljenih dovolj svojih matičnikov. Po izračunu sem drugi dan na srednji sat z mlado zalego vcepil 15 dni stare matičnike. Sočasno sem mu dodal po en izdelan sat ter dve satnici, vsako na eno stran. Dali smo jim tudi hrano. Pri kontroli čez deset dni sem bil pozitivno presenečen. Ker je bilo vreme lepo, so se matice oprasile 82-odstotno. Preostalih 18 odstotkov matic sem kupil pri znanih vzrejevalcih.

Ker je bilo vreme lepo in ugodno, sem imel na voljo veliko dobrih matičnikov, zrelih za presajanje. Po akacijevi paši sem DB-družine razdelil še na polovico. V starih sem pustil staro matico z dvema satoma zalege, enim satom obnožine in medu ter jim dodal tri satnice. Narejencem sem dodal dva sata zalege, en sat obnožine in medu ter tri satnice. Na sat zalege narejenca sem pritrdil zrel, 15 dni star matičnik. To je bilo dan pred izleganjem. Po 14 dneh, ko sem jih pregledal, je večina oprasjenih matic že začela lepo zalegati. Ker so imele na razpolago hrano iz pogače in vodo iz potoka, v naravi pa obilo peloda in medicine, so se družine zelo lepo razvijale.

Tovornjak z novimi družinami sem prepeljal na kostonjevo pašo na Pohorje, kjer so čebele nabrale precej cvetnega prahu in medicine. Družine so se dobro razvile, gradile so satnice, nekatere pa so s kakovostnim sortnim medom že napolnile medišča. ■

”Čebelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebelnjakov in omar za čebele

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

Pozabimo na letošnja sezono in se pripravimo na prihodnjo

Andreja Smrdelj - Bošamarin, andreja.smrdelj@guest.arnes.si

To je bila moja najslabša sezona do sedaj, med katero nisem iztočila niti kilograma medu. Starejši čebelarji so mi pripovedovali, da je bilo tako tudi pred štiridesetimi leti. Zdaj je čas, da čebele pripravimo na zimo in čim prej pozabimo na to, kar je bilo.

Priprava čebel na zimo

Po končani sezoni odvezam matično rešetko ali družino preselim v zgornjo naklado, saj ji bo tam topleje. Manjše nove družine ostanejo v prašičkih, kjer se spomladi hitreje razvijajo, druge prezimim v zgornji nakladi, spodnja pa ostane prazna.

Panje odpiram le, če sumim, da z družino ni vse v redu. Brezmatična ali trotova družina je lahek plen za roparice. V tem primeru družino ometem ali združim z rezervno, kot sem opisala že v prejšnjih člankih. Poseg opravi hitro v jutranjih urah, da ne povročim ropa.

Glede na to, da začne matica zimske čebele ponekod zalegati že konec julija (pri nas pa avgusta ali septembra), je pametno, da družino nakrmimo, preden se te izležejo. S poznim krmljenjem obre-

Topljenje sladkorja z močnim curkom vode

menjujemo zimske čebele, katerih naloga je le preživeti zimo in vzgojiti prvi rod spomladanskih čebel. Krmim z mešanico sladkorja in vode v razmerju 1:1. Nikoli ne uporabim tople vode, saj lahko zaradi karamelizacije postane voda rjavkasta. Sladkor stresem v večjo posodo ter ga z močnim curkom vode zelo dobro raztopim. Še nekajkrat pomešam in raztopina je v pol ure pripravljena. Za izdelavo končne raztopine pa ima vsak čebelar še svoje »skrivnosti«. Sama včasih dodam v krmo pelinov čaj, včasih propolis ali celo kis, ki pomaga v boju proti poapneli zalegi. Ta bolezen je sicer letos zaradi brezpašnega obdobja kar pogosta. Čebele vedno krmim zvečer, da ne bi povzročila ropanja. Ob prvem krmljenju jim nalijem le polovični odmerek hrane, da se privadijo. Vsekakor opazujem, ali so zmožne do jutra popiti celotno količino, potem pa se temu prilagajam. Ker sem omejena z velikostjo pitalnikov, dodam gospodarski družini povprečno liter krme na dan, rezervni pa pol litra. Tako traja krmljenje več dni, matica pa lepo zalega. V gospodarskih družinah krmim toliko dni, da imajo družine približno 10 do 12 kg hrane.

Že ta mesec nam bo preglavice povzročal bršljan, ki je na Goriškem zacvetel že avgusta. Število čebel v družini je že manjše in gnezdo je pripravljeno za zimo. Prazne celice ob gnezdu, ki so namenjene za zimsko ogrevanje gruč, so, žal, tudi prostor za bršljanov med. Da ne bi ta takoj kristaliziral, jim ob medenju vsak večer dodajam dva do tri decilitre redke sladkorne raztopine.

Čebele bodo ta mesec našle medicino in cvetni prah na zlati rozgi, šetrajju, glavincu, srobotu, divji

Poapnela zalega

Troti, ki so jih čebele pregnale iz panja, so se stisnili v vogal.

Zamrzovanje satovja

rukoli in podobnih travniških rastlinah. Poslaskale se bodo z ranjenimi grozdnimi jagodami, ki jih bo ob trgatvi veliko, ter s figami in preostalim sadjem.

Opravlila po poletju

Ta mesec bomo še prebrali staro in slabo satje ter za njihovo talitev izrabili sončno energijo. Rezervno satje vedno za 48 ur zamrznem, da uničim vsa morebitna jajčeca voščene vešče, nato pa ga shranim v neprepustne plastične zaboje. Če satje shranjujemo v velikih plastičnih vrečah, obstaja nevarnost, da jih vešča pregrize in ga uniči. Če opazim, da vešča že načenja satje, ga takoj zamrznem, tako da lahko počaka na talitev, saj bi v nasprotnem že v nekaj dneh povsem propadlo. Večina čebelarjev sicer satje zloži v omaro ter ga zadimi z žveplovim trakom, ki ga vinarji uporabljajo za razkuževanje sodov.

Septembra bom pobirala mrežice s propolisom, ki sem jih čez poletje vstavila v panje. Mrežice za dve uri zamrznem, saj potem propolis preprosto podr-

Vešča pregrizne tudi plastično vrečo.

gnem z njih. Suh propolis uporabim za inhalacije ob prehladih, tako da ga segrejem do tališča in vdihujem dim. Iz preostalega propolisa naredim tinkturo. Zaradi izjemne vsestranskosti tega čebeljega proizvoda začetnikom priporočam, da se udeležijo predavanj, ki jih o tej temi vsako leto organizira ČZS. ■

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
 Tel.& faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
 Ponedeljek-petek: 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota: 8:00-12:00

Ješič za sporazumevanje: nemilžno
 Naše satnice lahko kupite tudi v poletju
 Logor trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jona pooblaščenca, zaslapanja, Maribor

Kako nas najдете:

Imajte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi valih starih satnic oz. predelavi vašega voska!
 Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
 Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.

Priprava čebeljih družin na prezimitev

Vida Lešnik*, vida.lesnik@vf.uni-lj.si

Bližamo se koncu priprav na prihodnjo čebelarško sezono. Letošnja sezona je bila tako glede vremena kot glede medenja precej muhasta. Posledica spomladanskega pomanjkanja hrane je bil vso čebelarško sezono slabši razvoj družin, zato je bila slabša tudi bera nektarja in mane.

Ta mesec je pravi čas, da opravimo še zadnje preglede in čebele pripravimo za prihodnjo čebelarško sezono. Naj navedem nekaj napotkov, ki jih moramo upoštevati ta mesec:

- Čebele dokončno nakrmimo za zimsko zalogo hrane.
- Zaradi slabega vremena je pri čebeljih družinah opaziti poapnelo zalego. Družini, ki je okužena s poapnelo zalego, bi sicer lahko zamenjali matico, vendar glede na letni čas to ni priporočljivo, zato ji zmanjšamo prostor ter odstranimo staro satovje z odmrliimi bubami.
- Vse čebelje družine dobro in natančno pregledamo, saj je v panjih manj zalege, zato zelo hitro ugotovimo kakršne koli spremembe. Če ugotovimo spremembe v celicah in če se njihova vsebina vleče, posumimo v hudo gniloba čebelje zalege. V tem primeru pokličite pristojnega veterinarja NVI VF za zdravstveno varstvo čebel.
- Ta mesec bomo končali poletno zdravljenje varoze, zato moramo po 14 dneh presledka preveriti naravni odpad varoj.

* mag., dr. vet. med., Nacionalni veterinarški inštitut, enota Maribor, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

- Pozorni moramo biti na tihe rope ali rope iz soseščine. Če se dogajajo ropi, moramo obvezno ugotoviti, zakaj se to dogaja. Vzroki ropa so npr. večje število nepravilno oskrbovanih čebeljih družin oz. pomanjkanje hrane, padla matica oz. matica trotočka, povečano število varoj in oslabele družine, tako da se ta ni zmožna braniti pred vsiljivci.

Huda gniloba čebelje zalege 2014

Zato še enkrat dobro pregledajte čebelje družine, ob kakršnih koli spremembah ali nepravilnostih v njih pa pokličite pristojnega veterinarja za zdravstveno varstvo čebel NVI VF. Skrbno kontrolirana in vzdrževana čebelja družina je močna in zdrava, kot taka pa čebelarju v ponos in veselje. ■

ČEBELJE PAŠE

Kostanjeva šiškarica in parazitoidna osa *Torymus sinensis*

Mateja Kocjan*, mateja.kocjan@zrsvn.si

Kostanjeva šiškarica, ki izvira iz Kitajske in je bila v Slovenijo vnesena iz Italije, povzroča škodo tako v kostanjevih nasadih kot tudi na pravem kostanju v gozdovih. KGZ Nova Gorica želi za zatiranje šiškarice iz Italije vnesti oso *Torymus sinensis*, ki prav tako izvira iz Kitajske, vendar je Zavod RS za varstvo narave za vnos te ose izdal negativno mnenje.

* odnosi z javnostmi, Zavod RS za varstvo narave

V Sloveniji že imamo izkušnje s tujerodnimi organizmi, saj jih je pri nas več deset vrst. Tujerodne vrste lahko postanejo invazivne, če so uspešnejše od domačih vrst – se hitreje razmnožujejo, zavzamejo njihov prostor, jim jemljejo hrano in tako sčasoma krajevno povsem prevladajo.

Kostanjevo šiškarico smo v naše nasade zanesli s sadikami kostanja iz Italije, nato pa se je razširila še v gozdove s kostanjem. Zaradi tega zdaj nekateri

Foto: Internet

Kostanjeva šiškarica (*Dryocosmus kuriphilus*)

želijo, da bi za zatiranje tega škodljivca k nam naselili še zajedavsko oso *Torymus sinensis*.

Kostanjeva šiškarica (*Dryocosmus kuriphilus*) je drobna osa, ki izvira s Kitajske in živi izključno na kostanju. Odrasla osica živi le nekaj dni in se ne hrani, vendar v teh nekaj dneh na kostanjeve popke zaleže jajčeca, ličinke pa nato ustvarjajo šiške, ki zelo ovirajo rast novih poganjkov, listov in plodov. S tem drevo tako izčrpa, da to v skrajnih primerih tudi propade. Drevo s šiškami je tudi bolj dovzetno za okužbo s kostanjevim rakom.

Na Japonskem, v Severni Ameriki in ponekod v EU za zatiranje kostanjeve šiškarice uporabljajo osico *Torymus sinensis*. Vrsta je bila izbrana zato, ker je to edina kitajska vrsta, ki je vezana na kostanjevo šiškarico in ima z njo tudi časovno usklajen življenjski cikel. Na Japonskem in v Ameriki so z njo uspešno zatrli kostanjevo šiškarico, po začetnih težavah pa se vrsta kaže za uspešno tudi v Italiji.

Kljub vsemu pa je pri naselitvi *Torymus sinensis* potrebna previdnost. Slovenija ni Amerika ali Japonska, kakšen vpliv ima ta osica na domorodne vrste v Evropi, pa še ni znano. V Italiji so *Torymus sinensis* uspešno naselili v letih 2004–2006, kako bo to vplivalo na domorodne vrste, pa se bo pokazalo šele v prihodnjih letih. Na Japonskem in v ZDA, kjer je ta vrsta naseljena že več desetletij, namreč šele zadnja leta opažajo, da *Torymus sinensis* izpodriva nekatere domorodne vrste, ki prav tako zatirajo kostanjevo šiškarico. Gre torej za tekmovanje z domorodnimi vrstami in s tem za ogrožanje naravnega ravnovesja. Pomisleki pa se porajajo tudi zaradi morebitnega

Parazit kostanjeve šiškarice osa *Torymus sinensis*

vpliva *Torymus sinensis* na hrastove šiškarice, saj bi te prav tako lahko bile njihov plen. V Sloveniji je znanih 31 vrst hrastove šiškarice. Lani so bili sicer predstavljeni prvi evropski podatki o vplivu zajedavske ose na hrastove šiškarice, vendar rezultati še niso dokončni. Zato zagovarjamo stališče, da je treba pri presojah vpliva vrste, ki jo želimo naseliti, skrbno in na podlagi raziskav pretehtati koristi in nevarnosti naselitve.

Kljub temu da so koristi naselitve *Torymus sinensis* za zatiranje kostanjeve šiškarice nesporno dokazane, pa nevarnosti naselitve za zdaj še niso dovolj znane in raziskane. Nevarnosti naselitve je vsekakor treba poznati, kajti ko bo vrsta v Sloveniji naseljena, je ne bo več mogoče iztrebiti.

Podoben primer vrste, ki bi naj pomagala pri zatiranju škodljivcev, je harlekinska polonica (*Harmonia axydris*), prinesena iz Azije, vendar ta zdaj povzroča več škode kot koristi. Tako kot vse pikapolonice je zelo uspešna pri zatiranju listnih uši in kaparjev, desetletja po prvih naselitvah pa se kažejo predvsem negativni vplivi na domorodne vrste, ljudi in njihovo premoženje. Harlekinska polonica je zdaj uvrščena med sto najbolj invazivnih vrst v Evropi.

Podobno je tudi z rastlinami. Japonski dresnik, ki so ga k nam prinesli kot medonosno rastlino, se prav tako uvršča med sto najbolj invazivnih vrst v Evropi. Izpodriva domorodne vrste rastlin in ga je nemogoče izkoreniniti. Da se take zgodbe ne bi ponavljale, moramo biti pri vnosu tujerodnih vrst izjemno previdni, ne glede na razloge, zaradi katerih naj bi jih naselili. Kar najbolj moramo biti prepričani, da njihov učinek ne bo škodljiv za naravo. ■

Foto: Internet

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775 ali 02/570 18 17 (zvečer)

V spomin Martinu Adlešiču (1933–2013)

Foto: MB

Martin Adlešič z medaljo in diplomo »Napredni čebelar Jugoslavije« Zveze čebelarskih organizacij Jugoslavije

(pozneje Agromel) iz Ljubljane. Tam se je leta 1959 zaposlil tudi sam. Že po letu dni so mu zaupali vodnje samostojnega čebelarskega obrata v Beli krajini s približno 400 panji. Tedaj so začeli pod pokroviteljstvom Čega uvajati nakladni panj. Preprosto delo s tem panjem ga je tako navdušilo, da je leta 1961 AŽ-panje zamenjal z nakladnimi in z njimi čebelaril do konca svojega življenja.

Tista leta je s čebelami prepotoval vso Jugoslavijo. Pasišča so iskali predvsem v sosednji Hrvaški. Sprva so čebele prevažali po železnici – tovrsten prevoz je bil pravi logistični podvig –, pozneje pa so jih prevažali s tovornjaki, predvsem v Gorski Kotar, Liko in Dalmacijo. Od začetka marca do decembra je spal v šotoru v bližini stojišča. Takšno življenje je bilo sicer težko, vendar je bilo plačilo vredno vseh naporov.

Leta 1964 je šlo podjetje v stečaj in prodalo vse panje, sam pa je ostal brez službe in čebel. Vendar ne za dolgo. Zaposlil pa se je kot skladiščnik v rudniku v Kanižarici ter kupil 18 panjev. Kot ljubiteljski čebelar je hitro povečeval število svojih čebeljih

Foto: Arhiv družine Adlešič

V veliko zadovoljstvo so mu bile obilne paše po nekdanji Jugoslaviji.

Avgusta lani smo se poslovili od velikega čebelarja Martina Adlešiča iz Bele krajine. Ko je leta 1955 odslužil vojaščino (star je bil 22 let), je začel čebelariti s tremi AŽ-panji. Ker so čebelarili vsi okoli njega, je tudi sam vzljubil čebele. Iz svojih izkušenj se je hitro učil in leta 1958 je imel že 40 čebeljih družin.

Ob neki priložnosti je spoznal inženirja Jožeta Babnika iz prvega državnega čebelarstva Čego

Foto: Arhiv družine Adlešič

Predstavitve nakladnih panjev iz stiropora

družin, tako da jih je imel v začetku sedemdesetih let že 150. Na pašo jih je vse do leta 1989, ko je bil tam zadnjič, prevažal v Liko, kjer so bili donosi obilni. Zgodilo se je, da so ob svečah točili kar do treh zjutraj. Leta 1969 je pridelal 3500 kg hojovega medu ter ga prodal Medexu, ki je tedaj med plačeval v gotovini. Ko je gotovino odnesel na banko, mu niso verjeli, da je tolikšna količina denarja res njegova. S kupnino za med si je kupil avto znamke Opel, to pa tedaj ni bilo kar tako. Sodelavci v rudniku so se čudili, kako lahko vozi boljši avto kot njihov direktor. Upokojil se je leta 1991, čebelarjenja pa ni opustil, nasprotno. Za čebelarjenje je navdušil tudi zeta Vlada Augustina, ki je takrat za poročno darilo dobil 32 čebeljih družin in začel čebelariti. Pozneje se je zaposlil na ČZS kot svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja.

G. Adlešič je bil vse svoje čebelarsko obdobje dejaven tudi v ČD Črnomelj. Polnih 21 let je bil bodisi društveni tajnik bodisi predsednik. V njegovem mandatu je društvo razvilo društveni prapor, začelo dejavno sodelovati tako s sosednjimi društvi kot tudi s čebelarji iz Hrvaške ter organizirano in enotno zatirati varoje. Vedno je na podlagi svojih izkušenj rad svetoval čebelarjem ter jim predstavljal izboljšave, s katerimi si je olajšal delo. Tako je leta 1990 začel izdelovati 8-satni LR-panj iz aluminijaste pločevine in stiropora, ki je za polovico lažji od ameriškega LR-panja. Panj je tudi patentiral ter zanj prejel priznanje ČZS za inovacijo.

Za svoje prizadevno delo je sicer prejel številna priznanja: leta 1975 je prejel državno priznanje napredni čebelar Jugoslavije, leta 1974 in 1984 priznanji Medexa, leta 2000 diplomu Antona Žnideršiča za najboljšo inovacijo, leta 2004 pa odličje Antona Janše I. stopnje. ČD Črnomelj ga je leta 2012 imenovalo za častnega člana. G. Adlešič se je s svojimi dosežki izkazal za velikega čebelarja in bil zgled vsem belokranjskim čebelarjem.

MB

Mengeški čebelar Matko, prvi praporščak ČZS

Čebelarstvo v rodbini

Čebelar Matej Blejec, številnim čebelarjem znan kot Matko, kakor ga kličejo že od majhnega, je poseben čebelar, na kakršnega ne naletiš vsak dan. Matko, ki se v šali pogosto predstavi kot mengeški trot, bo jeseni dopolnil 81 let, vendar sam trdi, da je, kakor koli obrneš, star 18 let. Rojen je bil leta 1933 v Krmelju na Dolenjskem, zdaj pa se ponaša tudi s tem, da je že pradedek. Ob svojem čebelarskem vrhuncu je čebelaril z največ 200 čebeljimi družinami. Zdaj ima v dveh čebelnjakih – eden je doma v Mengšu, drugi z 18 družinami pa na Igu – 110 gospodarskih in 40 rezervnih družin, poleg tega pa ima na tovrnjaku še 62 naseljenih 11-satnih AŽ-panjev.

Foto: MB

Čebelar Matej Blejec - Matko pred svojim domačim čebelnjakom

Med svojo delovno dobo je najprej delal kot skladiščnik in prevoznik, po študiju na fakulteti pa je bil kot inženir najprej delovodja in nato do upokojitve direktor podjetja. Čeprav bi po številu čebeljih družin sklepali nasprotno, nikoli ni bil poklicni čebelar. Čebelaril je ob nedeljah popoldne. Kmalu se mu je pri čebelarjenju pridružila tudi žena Marija. Za točenje si je vzela celo dopust. Kot je povedal, bi za čebele dal vse; zaslužek je postranskega pomena, so pa seveda tudi stroški.

Matko izvira iz družine, v kateri je bilo po materini strani več rodov čebelarjev. Materina rodbina iz Dolenjske je čebelarila že stoletja. Njegov oče Feliks Blejec se je začel s čebelarstvom ukvarjati zaradi ženininih bratov. Ker je bil oče po poklicu žandar, so ga pogosto premeščali iz kraja v kraj, z družino pa so se selile tudi čebele. Tako je bil poleg očeta vedno pri čebelah tudi Matko. Že njegov oče je začel čebelariti z AŽ-panji in opuščati kranjčice, njemu samemu pa sta se v vseh letih najbolj izkazala 11-satni AŽ-panj in klasični 10-satni AŽ-panj. Med drugo svetov-

no vojno je družina živela v Kočevju. Leta 1942, ko je bil Matko star devet let, je ogrebel svoj prvi roj. Pri tem opravilu mu je pomagal italijanski oficir, tako da je z limono pokopal vejo, na kateri je sedel roj, in vse čebele so šle v zabojo. Po vojni se je družina vrnila v očetov rodni kraj Mengeš, vendar se je oče kmalu smrtno ponesrečil. Tako je mati ostala sama s štiri sinovi in sestrično vojno siroto. Po očetovi smrti je Matko čebelaril skupaj z mamo, vendar sta morala pozneje čebele zaradi socialne stiske prodati.

Gorečnost za čebelarstvo ga použiva

Čebele so se v družino vrnile leta 1957, ko je Matko odslužil vojaščino. Tam, kjer zdaj v Mengšu stoji njegov dom, je postavil prvi leseni čebelnjak ter ga pozneje nadomestil z zidanim. Tega so pozneje zaradi graditve hiše porušili, čebele pa je na posledn naselil v garaži. Leta 1962 je izvedel, da v kraju deluje čebelarsko društvo Domžale Kamnik in se skupaj z ženo včlanil vanj. Je ponosni lastnik vezanih letnikov glasila Slovenski čebelar od leta 1963 naprej. Zdaj je Matko član dveh čebelarskih društev – Mengeš in Ig.

Foto: MB

Maj – mesec čebelarstva na OŠ Mengeš

O čebelarjenju se je največ naučil od očeta in matere. Ker je bil vedoželjen, je nakupil veliko naše in hrvaške literature. Redno se je udeleževal vseh čebelarskih usposabljanj in sodeloval pri vsem, kar je bilo v zvezi s čebelarstvom. Razlog za njegovo obsežno čebelarsko znanje pa je tudi v tem, da ga nikoli ni bilo sram vprašati, če nečesa ni razumel. Na tak način se je veliko naučil od starejših čebelarjev. Isto predlaga vsem čebelarjem začetnikom, pa tudi vsem starim čebelarskim mačkom: znati morajo dobro poslušati, da bodo lahko uporabili znanje in izkušnje starejših čebelarjev. Berejo naj literaturo in se udeležujejo usposabljanj. Ne smejo biti svojeglavi in »vsega vedeti«. Sam je vedno svetoval in pomagal vsakomur, ki ga je prosil nasvet ali pomoč. Različnim

Foto: MB

Praporščak ČZS v Državnem zboru Republike Slovenije

čebelarjem je do zdaj podaril kar približno 500 čebeljih družin.

Kot zanimivost je povedal, da je s svojo vneto za čebelarstvo in z zanimanjem za zgodovino spodbudil potomce slavne čebelarke rodbine Ručigaj k vnovični obuditvi čebelarstva. Pri raziskovanju zgodovine čebelarstva na območju Mengša je ugotovil, da je bilo v teh krajih vedno veliko čebelarjev. V mengeški krstni knjigi je naletel na vpis o krstnem botru Ručigaju, ki je bil po poklicu čebelar. In to že leta 1432. Leta 1905, ko je Slovensko čebelarstvo dalo pobudo za ustanavljanje podružnic, je imela vsaka kmetija na tem območju v posesti čebele. Znano je, da so se tedanji ljubljanski čebelarji strokovno usposabljali pri čebelarju Ručigaju – to je pri potomcu Ručigaja iz 15. stoletja. Ni znano, zakaj so v družini čebelarjenje pozneje opustili, vendar je g. Blejec potomce seznanil s slavno družinsko čebelarstvo tradicijo ter jih opomnil na njihovo dolžnost obuditve te starodavne tradicije. G. Blejcu je v posebno zadovoljenje, da se je pozneje to tudi zgodilo.

O pomembnosti društvene pripadnosti in povezovanju čebelarjev

G. Blejec je tudi vztrajen zagovornik društvene pripadnosti. Sam je (bil) član Avto-moto društva, Društva rejcev malih živali, Turističnega društva ter podpornik skakalnega kluba. Društvo je zelo pomembno, kajti, kot pove že beseda sama, gre za druženje in sodelovanje ljudi med seboj, ne pa da drug drugemu zavladamo in si mečemo polena pod noge. V društvu smo kolegi in si med seboj pomagamo. Vsak čebelar mora biti član tistega društva, na območju katerega čebelarji, na območju katerega ima nastanjenje svoje čebele, tako da ve, kaj se tam dogaja in da ga tamkajšnji čebelarji obravnavajo kot enega izmed njih.

K delovanju društva je veliko prispeval tudi sam. Sprva je na tem območju delovalo ČD Kamnik-

Domžale, vendar se je pozneje razdelilo, tako da je Mengeš spadal pod Domžale. V družini, ki je delovala v okviru leta 1989 ustanovljenega društva, je bil tajnik, blagajnik in tudi predsednik. Po osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije je bilo na pobudo mengeškega župana Janeza Pera ustanovljeno samostojno ČD Mengeš. Župan jim je svetoval, naj oblikujejo program društva in ga ovrednotijo, tako da jim bo občina prispevala sredstva za njihovo delovanje. Vse od ustanovitve društva do leta 2010 je bil njegov predsednik, še dandanes pa ostaja na položaju podpredsednika. Na OŠ Mengeš je bil od leta 1975 mentor čebelarkega krožka, za katerega delovanje so obnovili opuščeni župnijski čebelnjak. Od leta 1997 v sodelovanju z osnovno šolo vsako leto z različnimi dejavnostmi na določeno temo zaznamujejo mesec maj – mesec čebelarstva.

Njegovo društveno delovanje pa je seglo tudi na državno raven. Bil je član upravnega odbora in različnih komisij, kot so komisija za odlikovanja, komisija za standardizacijo AŽ-panja in komisija za zdravstveno varstvo, pri tedanji Zvezi čebelarstev Slovenije (zdaj ČZS), v kateri je bil najbolj dejaven. S področja čebelarstva je opravil izpit na fakulteti, potem pa je bil več deset let pooblaščen preglednik za čebele s potrdilom. Omenimo naj še, da je leta 2003 postal prvi praporščak ČZS in da je to še dandanes, vendar ima zdaj namestnika, saj sam vedno težje nosi prapor. Bil je tudi predavatelj čebelarstva, tako za splošne čebelarke vsebine kot tudi za področje zdravstvenega varstva. Omeniti velja, da je bil tudi sodni izvedenec za čebelarstvo in sodnik porotnik ter da se pri svojih mnenjih ni nikoli zmotil. Veterinarji VF NVI ga še zdaj večkrat povprašajo o kaki strokovni zadevi. Je tudi predsednik posebne meddruštvene zdravstvene komisije v upravni enoti Domžale Kamnik, ki se sestaja dvakrat letno skupaj z veterinarji.

Razjezi ga, ko pomisli na to, kako sta zdaj urejeni oz. neurejeni področji prevažanja na paše in preprečevanja širjenja hude gnilobe. Dandanes vsak prevaževalec pred prevozom sam potrdi, da v njegovih panjih ni hude gnilobe. Vendar, kako naj to potrdi, če hude gnilobe še nikoli v življenju ni videl! To je narobe. Morebitno hudo gnilobo bi moral pred prevozi ugotavljati veterinar ali preglednik.

Prevaževalec, masten od mane

S prevažanjem čebel na paše se ukvarja že od leta 1963. Prvič je na pašo peljal 27 panjev. Leta 1980 si je kupil tovornjak, pozneje pa še zabojnik. Čebele prevaža na hojevo in smrekovo pašo na Kočevsko, na kostanjevo na Javornike, na akacijevo v bližino Nove Gorice in v Prekmurje, na smrekovo pa v Tirosek. Na lipovo pašo jih ni nikoli vozil. Prevažal jih je tudi v Gorski Kotar na Hrvaškem. Nekega leta

je tam doživel tako izdatno medenje hoje, tako da so morali točiti na vsake tri dni. Rad pove, da če je tedaj samo pet minut stal pod hojo, je bil že ves masten od mane. Ker je bila tedaj polna luna, so čebele ponoči letale na hojevo pašo tako kot podnevi. Tudi zdaj v visoki starosti še vedno prevaža in trdi, da bo prevažal toliko časa, dokler bo lahko. Seveda mu zdaj pri točenju pomagajo tudi vnuki in sin, on pa je gospod.

Matko velik pomen pripisuje dobrim kolegialnim odnosom med čebelarji. Nikoli ni prevažal na silo. Vedno je navezal stik z društvom, na območje katerega je želel prepeljati čebele, oddal vlogo za stojišče ter vedno obiskal tudi lastnika zemljišča. Dobre odnose z upraviteljem pasišč pri posameznem društvu ter z lastniki parcel ohranja tako, da se vsako leto pred božičem z darili odpravi na vsa območja svojih prevozov in jim jih izroči osebno. To naredi tudi v letih, v katerih svojih čebel ne pripelje na pašo. Na takšen način se še nikoli ni sprl z nikomer.

Na tak obdarovalni obhod vzame tudi sina Mateja, da bo pozneje lahko sam prevažal na ta območja, saj ga bodo poznali kot Matkovega. Pred nekaj leti ga je sin presenetil z vprašanjem, kje v gozdu naj postavi čebelnjak, da bo začel čebelariti. Čebelnjak za 30 čebeljih družin si je izdelal sam. Tako ima čebelarjenje v družini Blejec zagotovljeno nasledstvo. Sinu bo postopno prepustil vse družine.

Ponosen na kakovost medu

Odkar čebele prevaža na paše, pridelava različne vrste medu: cvetličnega, gozdnega, hojevga, smrekovega, kostanjevega in akacijevega. Ker prevaža, ne osmukava cvetnega prahu, čeprav je nekdanj počel tudi to. Pridelava tudi nekaj propolisa, alkohol za alkoholno tinkturo pa kupi v lekarni, da ima račun. Pridelava tudi svoj čebelji vosek, iz katerega da izdelati satnice. Iz svojega voska na leto pridobi od 1100 do 1300 satnic. Satnike prekuhava in razkužuje v kotlu. Pred leti se je odločil še za izdelavo medenih pijač. Najprej je začel izdelovati medico, nato pa še penečo medico. Včlanjen je v mariborsko društvo izdelovalcev medenih pijač, na ocenjevanjih pa so njegove pijače prejele številna zlata priznanja.

Z ženo vse od začetka na ocenjevanje pošiljata tudi med. Sprva sta ga pošiljala na ocenjevanje, ki poteka v okviru sejma AGRA v Gornji Radgoni, zadnja leta pa ga pošiljata v Semič. Skupaj je za med prejel približno 200 priznanj, med njimi pa so tudi priznanja za šampione.

Pri nastopu na tržišču in zagotavljanju kakovosti medu je bil naprednejši od preostalih čebelarjev. Vse od začetka je vključen v sistem Kolektivne blagovne znamke, zdaj pa tudi v Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo. Bil je eden izmed prvih čebelarjev, ki so uporabljali prelepko, še preden je

Foto: Arhiv ČB Mengeš

Obnovitev del za zgraditev Čebelarkega centra

bila uveljavljena. Glede medu razmišlja zelo iskreno: čebele med pridelajo, jaz pa jim ga kradem. Spretnost čebelarja je v tem, da ve, kdaj je med zrel. Svoj med redno pošilja v analizo v interno kontrolo na ČZS, povratne informacije o medu pa dobi tudi na ocenjevanjih. Hrani ga na hladnem v plastičnih živilskih posodah. Ves svoj pridelek proda na domu, na mengeški tržnici ter na Mihaelovem sejmu, saj že dolgo ni več kooperant Medexa in Hmezada. Samo med najinim pogovorom je k njemu na dom po med prišlo šest strank. Njegove stranke so iz vseh krajev, najboljša reklama pa gre od ust do ust in temelji na odnosu do strank, na medsebojni zvestobi. Ponošen je na svoj kakovostni med, čeprav ga je letos pridelal samo 300 kg.

Od začetka zagovarjal zgraditev Čebelarkega centra Slovenije

Najpomembnejše dogajanje na njegovi čebelarški poti, ki ga je spremljalo ves čas, je povezava z zgraditvijo Čebelarkega centra Slovenije, sprva imenovanega Čebelarstvo-izobraževalni center – ČIC. Kot član gradbenega odbora je pri prizadevanjih za njegovo zgraditev sodeloval že od vsega začetka. Leta 1972, ko je predsednik Benedičič začel graditev, je bil Matko član UO ZČDS in dober Benedičičev kolega. Sprva je bilo za graditev predvideno zemljišče na Kolovcu nedaleč stran, zdajšnja lokacija pa je predlagal čebelar Franc Urbanija. Takrat je bilo lastnik parcele posestvo Jable, čebelarji pa so jo od njega odkupili s pogodbo. V svojem arhivu Matko hrani vse dokumente v zvezi s tem. Pozneje je bil Benedičič politično odstavljen, graditev ČIC pa ustavljena.

Potem se 27 let ni dogajalo nič. V tem obdobju je center obraslo drevje in grmičevje, stavba pa se je že podirala. Vodstvo ČZS ga je skušalo prodati, Matko pa je temu ves čas nasprotoval. Skupaj z nekaterimi drugimi čebelarji je posredoval na ministrstvu, da je to center razglasilo za last slovenskih čebelarjev, saj so za njegovo postavitve vsi prispevali denar, vanj pa je bilo vložena tudi veliko prostovoljnega

Blejčeva nagrajena inovacija: raztegljivi, prevozni zabojujnik za AŽ-panje z zakladami

fizičnega in intelektualnega dela. Če bi center prodali, bi zahtevali povrnitev svojega denarja z obrestmi. Čeprav jim je tedanji minister za kmetijstvo Ciril Smrkolj obljubil, da bo zagotovil sredstva za zgraditev centra, če bodo čebelarji pripravili njegov program, ta še dve leti pozneje ni bil pripravljen. Nato se je zgodil preobrat ali, kot je dejal Matko, Bog se nas je usmilil. Jezusa Kristusa nam je poslal, da je odrešil ljudi, Vlada Pušnika pa, da je bil center končno zgrajen; s tem so bili odrešeni tudi slovenski čebelarji. Ob Pušnikovi pomoči je bil program centra spisan v enem tednu. In graditev se je začela takoj, še pred izdajo gradbenega dovoljenja. To je bilo sicer izdano samo deset dni pred slovesnim odprtjem centra. Ponosen je, da ga je g. Pušnik ob 10-letnici odprtja centra razglasil za desno roko graditve.

Padci in vzponi

S svoje čebelarske poti pa pomni tudi zgodbe z žalostnim koncem. Leta 2004 ga je doletela huda zastrupitev čebel. Posestvo Jable je z neodgovornim škropljenjem zastrepilo 88 njegovih družin in vse so umrle. Glave solate na gredi pred čebelnjakom so bile pokrite z mrtvicami. Dva tedna ni mogel zaužiti niti griljaja hrane, samo vodo je lahko pil, jokal pa je

kot ob materini smrti. Tedaj so ga obiskovali različni inšpektorji ter preučevali zadevo, vendar na koncu zaradi sprenevedanja nihče ni bil kaznovan. Sam je pozneje odkril, da so delavci posestva Jable zmešali dve pesticidni sredstvi in škropili z mešanico, ki je bila za čebele še toliko bolj usodna.

Drug dogodek, tokrat vesel, pa se je zgodil leta 2000, ko je prejel častno diplomu Antona Žnideršiča za inovacijo raztegljivi, prevozni zabojujnik za AŽ-panje z zakladami. Njegova inovacija je bila zasnovana tako, da je bila celotna stena z AŽ-panji na ležajih, zato jo je mogoče premakniti navzven, v notranjosti zabojujnika pa pridobiti prostor za delo.

Ponosen in zadovoljen čebelar

Ko pogleda nase in na svoje življenje, je vesel, da je čebelar, da ima dobre pridelke in da so stranke zadovoljne s proizvodnjo njegovih čebel. Poleg tega ga veseli, da njegove čebele z oprasevanjem rastlin koristijo okolju. Veseli ga tudi, da se zaradi zagnanega vodstva, kakršnega ČZS ni imela še nikoli prej, in zaradi povečane promocije povečuje tudi poraba čebeljih pridelkov, še posebej na področju apiterapije. Sam vseskozi uživa med za zdravje. Ima dva sina in hčerko in ne pomni, da bi kdor koli od njih kdaj imel težave z grlom ali prehladnimi obolenji. Čebele ga ohranjajo pri zdravju in mu dajejo energijo tudi v visoki starosti, čeprav je dosegel malodane vse, kar je v čebelarstvu mogoče doseči. Prejel je državno priznanje Red dela s srebrnim vencem, spominsko plaketo Slovenske čebelarske organizacije – zlato ob 80-letnici in bronasto ob 90-letnici. Občina Mengeš mu je podelila občinsko priznanje za društveno delovanje, predvsem na področju čebelarstva, prejel pa je tudi odličje Antona Janše I. stopnje. Matko je res poseben čebelar, na kakršnega ne natiš vsak dan. Želimo mu še številna medovita leta!

MB in Anton Tomec

Telefon: 01/361 24 28

Vzreja matic
BUKOVŠEK
- od leta 1934 -

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.
- Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni bodisi po pošti bodisi na naslovu:
Golo Brdo 19, 1215 Medvode.
- Matice pošiljamo večkrat na teden.

Čebelarška ekskurzija v Varaždin

Vodstvo ČD Zagorje že nekaj let zapored organizira dvo- ali tridnevne ekskurzije v bližnje države. Letos smo odpotovali v Varaždin, mesto angelov, kot ga imenujejo domačini, v sosednji Hrvaški.

Kar kmalu smo prispeli do naših prvih gostiteljev – čebelarjev Jožeta in Barbare Kefelja. Pod Barbarinim vodstvom smo si ogledali stojišče nakladnih panjev, zvedeli, kako čebelarijo pri njih, in bili tudi lepo pogoščeni. Po ogledu tržnice in zanimivega muzeja žuželk smo si v podjetju Apivita ogledali izdelovanje satnic po postopku stiskanja. Tudi tam so nas pogostili in obdarili. Potem smo se odpeljali do Varaždinskih Toplic, kjer smo si najprej ogledali muzej oz. izkopenine starorimskih toplíc.

Po kosilu smo se odpeljali čez gričke in mimo vinogradov do prvega vzrejevalca matic kranjske čebele na Hrvaškem g. Korača. Stojišče nakladnih panjev in prašilčkov je uredil v prelepem naravnem okolju. Poslušali smo, na kakšen način vzreja matice ter kako čebelarji in se spopada z varojami.

Drugi dan nas je vodnica Barbara popeljala na ogled 830 let starega Varaždina, mesta s 50.000 prebivalci in številnimi zanimivostmi, ter muzeja v lepo obnovljenem gradu. Po tem smo se z avtobusom se odpeljali v kraj Seketin, kjer smo obiskali

Foto: Vida Sladič

čebelarja g. Benka, ki na lepem kraju čebelarji v trietažnih AŽ-panjih. Po ogledu stojišča in krajšem predavanju smo se odpeljali še v kraj Bisak, kjer ima čebelar g. Pošta stojišče s 70–90 nakladnimi panji. Po krajšem predavanju so nas povabili v bližnjo dvorano na obilno kosilo in družabno srečanje s tamkajšnjimi čebelarji. Zadržali smo se kar nekaj časa, saj je bilo druženje nadvse prijetno. Domov smo se vračali v večernih urah, polni lepih vtisov o dveh čudovitih dneh v organizaciji čebelarke Barbare Kefelja.

Vida Sladič

OBLETNICE

100 let Čebelarške družine Mežica

Člani Čebelarške družine Mežica smo 14. junija 2014 v mežiškem Narodnem domu slovesno zaznamovali 100-letnico delovanja naše družine. V uradnem delu sta udeležence prireditve nagovorila župan občine Mežica g. Dušan Kregel in predsednik ČD Mežica g. Pavel Praper. Sledil je bogat kulturni program, v katerem so nastopili malčki iz vrtca Mežica, Mežiški frajtonarji ter otroški in mešani pevski zbor Rožnik. V okviru prireditve smo podelili tudi odličja Antona Janše II. in III. stopnje ter priznanja zaslužnim članom. Čebelarška zveza Slovenije je ČD Mežica letos za njeno uspešno delovanje podelila odličje Antona Janše I. stopnje, na prireditvi pa smo ga z velikim veseljem pokazali tudi širši javnosti. Dogodek so popestrili tudi vabljeni koroški čebelarji, ki so se prireditve udeležili v slovesnih čebelarških oblekah. Slovesnost se je končala s čestitkami in darili okoliških koroških društev. Potem smo se okrepčali z dobrotami kmečkih žena, medicó in golažem ter se poveselili ob glasbi Mežiških frajtonarjev.

Foto: Pavel Praper

Ob tem jubileju smo izdali tudi čebelarški zbornik, v katerem smo predstavili stoleten razvoj čebelarstva v Mežici. V dopoldanskih urah smo pripravili tudi otroške delavnice risanja na panjske končnice in tako poskrbeli še za naše najmlajše.

Pavel Praper

»Za čebelarstvo ni vsaki, kakor za matiko«

V soboto, 14. junija 2014, so na domu Kočevarjev staroselcev v Občicah slovesno odkrili in blagoslovili spominsko ploščo črmošnjiškemu župniku in kransjkemu čebelarju Juriju Jonkeju, o čigar delu na področju slovenskega čebelarstva je leta 2012 izšel tudi poseben zbornik. Slovesnost sta organizirala Društvo Kočevarjev staroselcev ter ČD Dolenjske Toplice iz Regijske čebelarске zveze Petra Pavla Glavarja, in sicer kot sklepno dejanje skupnega dela pri raziskovanju dela in osebnosti tega pomembnega kransjkega čebelarja.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil prof. dr. Andrej Šalehar, ki je ob tej priložnosti med drugim povedal, da se je Jonke »ukvarjal s čebelarstvom in napisal dve čebelarški knjigi (1836, 1844) v nemškem jeziku, vendar sta bili na njegovo pobudo prevedeni ter izdani tudi v slovenskem jeziku – *Krajnski zhbelaarzhik*«. S tem smo dobili tretjo slovensko knjigo o čebelarstvu. »Leta 1857 je na prošnjo Kranjske kmetijske družbe, katere član je bil, napisal navodila za poučevanje čebelarstva za učitelje ljudskih šol na podeželju. Kot učbenik je predlagal drugo dopolnjeno izdajo knjige *Krajnski*

Foto: Andrej Šalehar

zhbelaarzhik iz leta 1844. Preprosto napisana čebelarška knjiga je vrsto let vzgajala in učila slovenske čebelarje.«

Spominsko ploščo je blagoslovil prelat dr. Janez Gril. Jonke je pomembno prispeval k razvoju slovenskega čebelarstva, ob tem pa nas je s hudomušno mislijo tudi opominjal: »Za čebelarstvo ni vsaki, kakor za matiko.«

MB

BiolMiel 2013: Znova odličen slovenski ekološki med

V začetku lanskega decembra je v mestu Bari v Italiji potekalo že sedmo mednarodno ocenjevanje ekološko pridelanega medu. Dogodek, ki ga vsako leto dopolnjujeta strokovni posvet in razstava oce-

njenih vzorcev, organizirata italijanski konzorcij za ekološko pridelavo in pridelke CIBI ter raziskovalni center za čebele in čebelje pridelke CRA-Api iz Bologne. S to prireditvijo in podobnimi dogodki z mednarodno udeležbo konzorcij spodbuja pridelavo ekološke hrane, npr. ekološko pridelavo ekstra deviškega oljčnega olja (Biol) in rib (BiolFish), ter poznavanje vrednosti ekoloških pridelkov že med najmlajšimi porabniki (BiolKids).

Mednarodnega ocenjevanja ekološko pridelanega medu se vsako leto udeležujejo tudi slovenski čebelarji. Letos sta z vzorci sodelovala Čebelarstvo Kisilak in Čebelarstvo Bojan Pavlin ter tako prispevala k skupnemu številu 170 vzorcev in pestrosti vrst medu. Poleg cvetličnega medu je bilo namreč na ocenjevanju še 19 drugih vrst medu iz skupaj sedmih držav. Vzorce je ocenjevala mednarodna senzorična komisija, ki so jo sestavljala trije štiričlanski paneli. Vsak vzorec medu sta v dveh dneh ocenjevanja preverili vsaj dva senzorična panela.

Vzorci slovenskega medu so se, kot smo skoraj že (raz)javili, znova izkazali za zelo kakovostne, tako z vidika senzoričnih lastnosti kot tudi z vidika določenih fizikalno-kemičnih parametrov (vsebnost vode in HMF). Vzorec akacijevega medu Čebelarstva Kisilak je prejel zlato priznanje BiolMiel Quality, ki ga osvojijo tisti vzorci,

Foto: Mojca Korošec

ki dosežejo vsaj 90 od 100 točk. Med šestimi vzorci akacijevega medu, ki so prejeli zlato priznanje, se je uvrstil na 3. mesto. Srebrna priznanja kakovosti BiolMiel so z več kot 80 točkami prejeli vzorec lipovo-kostanjevega medu Čebelarstva Kisilak ter vzorca cvetličnega in gozdnega medu Čebelarstva Pavlin.

Najvišjo senzorično oceno je prejel vzorec medu medenice (*Hedysarum coronarium*), za njim pa sta se uvrstila vzorec akacijevega medu in medu *Sideritis syriaca* (vsi so iz Italije). Ker je bilo tokratno ocenjevanje podprto z IK-tehnologijo, lahko obiskovalci spletne strani BiolMiel v »Vodniku med vzorci medu« (<http://premiobiol.it/biolmiel/il-premio/guida-dei-miel-2/>) za vsak sodelujoči vzorec preverijo njegovo senzorično kakovost, vsebnost vode in HMF ter kdo ga je pridelal.

Priznanja BiolMiel so v evropskem prostoru edine nagrade, namenjene izključno medu visoke kakovosti iz ekološke pridelave. Senzorična kakovost ekološko pridelanega medu tudi v Sloveniji ni preveč znana, predvsem pa ne prepoznana, saj tak med lahko sodeluje le na ocenjevanjih medu skupaj s konvencionalno pridelanimi vzorci, na takšnih ocenjevanjih pa njegova vrednost zaradi načina pridobivanja seveda ni posebej poudarjena. Zahteve glede senzorične kakovosti ekološko pridelanega medu se pri tem prav nič ne razlikujejo od zahtev, ki sicer veljajo pri senzorični analizi medu.

Mojca Korošec,
Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

Odprto Dolenjsko čebelarstvo središče

V sredo, 21. maja 2014, sta Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto ter Čebelarstva zveza Petra Pavla Glavarja v okviru kompleksa kmetijske šole odprla Dolenjsko čebelarstvo središče Petra Pavla Glavarja, ki je največje čebelarstvo učno središče v Sloveniji. Sestavljata ga učni čebeljak, za katerega je skrb prevzel »hišni čebelar mojster« mag. Marko Hrastelj, ter s tablami opremljena učna pot medovitih rastlin.

V učnem čebeljaku, ki ga je izdelal čebelar in mizar Franc Kobe, je 60 AŽ-panjev, ki jih je poslikala ga. Vida Koželj. Poleg tega pa so v njem še apikomora, opremljena točilnica, opremljena učilnica in podstrešni skladiščni prostor. V okolici čebeljaka bodo postavljeni nakladni panji. Zemljišče, ki je bilo prej zaraščena gmajna pod daljnovodom, so očistili, uredili pot in zasadili več kot 200 različnih vrst medovitih rastlin. Ob poti so postavili tudi t. i. hotel za insekte, ki je namenjen za čebele samotarke in druge oprasovalce, ter čmrljak.

Odprtje čebelarstva središča je potekalo v okviru celodnevnega festivala medu, na katerem si je bilo mogoče ogledati razstavo čebelarstva društev, izdelkov medene kulinarike in razstavo slik fo-

tografskega tekmovanja, pripravili pa so tudi delavnico za mentorje čebelarstva krožkov. Vrhunec dogodka je bil slavnostni govor prof. dr. Andreja Šaleharja o zgodovini čebelarstva izobraževanja v Sloveniji. Poudaril je predvsem vlogo Petra Pavla Glavarja, ki je leta 1768 na Dunaj poslal predlog za poučevanje čebelarjev, odprtje čebelarstva šole, sprejetje čebelarstva zakonodaje in za izdajo slovenske čebelarstva literature. Njegovi predlogi za odpravo ovir pri razvoju čebelarstva so bili verjetno ena izmed neposrednih ali vsaj posrednih spodbud za ustanovitev dunajske čebelarstva šole (1770) in izdajo čebelarstva patenta Marije Terezije (1775). Glavarjev »Pogovor o čebelnih rojih« (1776) pa je prvo poljudnostrokovno besedilo in čebelarstvo učbenik v slovenskem jeziku. Pozneje je svoje predloge uresničil in na Lanšprežu ustanovil čebelarstvo šolo (1781). »Dolenjsko čebelarstvo središče Petra Pavla Glavarja je nadaljevanje Glavarjeve čebelarstvo-vrtnarske šole na Lanšprežu, nadaljevanje prizadevanj barona Emila Rothschütza, ki je za čebelarstvo šolo na gradu Podsmreka pri Višnji Gori napisal tudi program, nadaljevanje na-

Foto: Franc Šmerc

Odprtje učnega čebeljaka

Pogled na učno pot medovitih rastlin

Foto: MB

črtov gospoda Langerja iz Pogance, ki je namerala pri svojem trgovskem čebelnjaku urediti čebelarstvo šolo, in nadaljevanje pouka čebelarstva na Kmetijski šoli Grm, v kateri poučujejo čebelarstvo vse od njene ustanovitve leta 1886,« je še povedal prof. dr. Šalehar. Po končani slovesnosti je sledil ogled novega čebelarskega središča.

Dolenjsko čebelarstvo središče Petra Pavla Glavarja je bilo v okviru projekta RČZ PPG, pod vodstvom predsednika Antona Koželja in podpredsednice ge. Helena Jurše Rogelj, v sodelovanju z NIP LAS DBK, sofinancirano s sredstvi iz programa

Mag. Marko Hrastelj, hišni čebelar mojster

Novi čebelnjak bomo do jeseni v celoti nasledili in izpraznili starega. V njem bodo potekale vse izobraževalne dejavnosti, kot so tečaj za čebelarje začetnike, tečaj za pridobitev NPK in praktični pouk čebelarstva.

LEADER. Partnerji v projektu so Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto KZ Krka Novo mesto, Interflash turizem d.o.o. **MB**

Odprta čebelarska učna pot Janka Pislaka

Foto: Franc Šmerc

ČD Slivnica je 12. junija 2014 odprlo čebelarstvo učno pot, poimenovano po pokojnem čebelarju Janku Pislaku, znanem po tem, da je čebelaril z največjim številom čebeljih družin. Odprtje čebelarstvo učne poti ob lepem društvenem domu in ob učnem čebelnjaku je potekalo ob prvi obletnici smrti g. Pislaka, ki si

je takšno čast nedvomno zaslužil! Ob tej priložnosti

so podelili tudi priznanja, osvojena na tekmovanju mladih čebelarjev. Odprtje učne poti je bilo del dneva odprtih vrat slovenskih čebelarjev, na katerem so čebelarji ČD Slivnica obiskovalcem prikazali čebelarstvo pripomočke in praktična opravila v čebelnjaku ter ponujali svoje pridelke in izdelke. Čebelarjem ČD Slivnica čestitamo za

vse delo, ki ga vlagajo v razvoj čebelarstva!

Foto: Franc Šmerc

MB

Senzorična ocenjevanja medu

Organizator	Zbiranje vzorcev	Naslov	Pristojbina EUR	Informacije	Ocenjevanje
8. senzorično ocenjevanje medu Novo mesto	5.-7. 9. 2014	Tine Košmerl, Petelinjek 33, 8000 Novo mesto	15,00	g. Košmerl, tel. št.: 07/334 41 91 ali 051/344 512	13. 9. 2014
Območno senzorično ocenjevanje medu OČD Koper	15.-16. 9. 2014	OČD Koper, Darko Kozlovič, Škocjan 33 E, 6000 Koper	12,00	g. Kozlovič, tel. št.: 041/778 225	20. 9. 2014
22. senzorično ocenjevanje medu, ČD Ljubljana Moste-Polje	16. 9. 2014, od 17. do 19. ure	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43. Vzorce lahko pošljete tudi po pošti na naslov: Anton Kremesec, Novo Polje c. XII/10, 1260 Ljubljana - Polje	9,00	g. Svete, tel. št.: 051/726 909	4. 10. 2014

Letos državnega senzoričnega ocenjevanja medu ne bo!

Obveščamo vas, da se je komisija UO ČZS za ocenjevanje in uporabo čebeljih pridelkov zaradi izjemno slabe letine odločila, da letos ne bo ocenjevanja za izbor državnih prvakov v posamezni vrsti

medu. Upamo lahko le, da nam bo narava prihodnje leto bolj naklonjena z medeno bero.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Strokovna razprava o selekcijskem delu v vzrejališčih in Dan kranjske čebele v Semiču

ČZS, JSSČ je skupaj z belokranjskimi čebelarji 26. junija 2014 v Semiču pripravila dva dogodka, ki so se ga udeležili čebelarji iz vse Slovenije in tudi čebelarji iz Bosne in Hercegovine. Strokovni del je potekal v Kulturnem domu Semič, sledil pa je še ogled plemenilne postaje Rog-Ponikve. V uvodu v strokovno razpravo je svetovalec JSSČ g. Tomaž Samec pozdravil vse navzoče in predstavil program. Navzoče je pozdravil tudi tajnik ČD Semič g. Bojan Pavlin.

Ker so bili gostitelji čebelarji ČD Semič je kot prvi nastopil g. **Stane Plut** ter predstavil **delovanje plemenilne postaje Rog-Ponikve**. Spomnil je tudi na pobudo za nakup zemljišča in postavitve objekta, v katerem zdaj deluje plemenilna postaja. Čebelarji ČD Semič so leta 2001 najprej poiskali primerno lokacijo – to so našli za Mirno goro – ter kupili 0,5 ha veliko zemljišče, na katerem zdaj na višini 832 m nad morjem stoji objekt plemenilne postaje. Leta 2004 je bila stavba zgrajena, že leta 2005 pa so v njej odprli plemenilno postajo. Leto pozneje so izvedli prvo testiranje pod nadzorom KIS in leta 2008 pridobili tudi status rodovniške vzreje matic. Za vzrejo matic uporabljajo t. i. belokranjski plemenilček, ki ga je skonstruiral g. Jože Sever. Na začetku je za vzrejo matic skrbelo pet čebelarjev, zdaj pa za to skrbijo le še štirje. G. Plut je govoril tudi o prednostih in slabostih plemenilne postaje. Ena izmed njenih slabosti je, da so pašne razmere v okolici slabe, zato morajo čebele večino leta krmiti, in to z medom. Problem so tudi čebelnjaki, postavljeni v bližini plemenilne postaje. Na njej imajo sicer vse možnosti za umetno osemenje matic. Zdaj je njihovo delo usmerjeno predvsem v promocijo in predstavitev kranjske čebele v tujini, tako da se tuji že vračajo po matice, saj so zelo zadovoljni z lastnostmi kranjske čebele. Poudaril

je tudi, da na plemenilni postaji zelo skrbijo za čistost kranjske čebele, končal pa je z besedami, da bomo kranjsko čebelo lahko ohranili samo slovenski čebelarji, saj je Slovenija njena izvorna dežela.

Dr. Peter Kozmus je govoril o **pomenu osnovne odbire v čebelarstvu**. V svojem prispevku je pojasnil, kaj je osnovna odbira v čebelarstvu in zakaj jo čebelarji izvajamo, ob tem pa je predstavil tudi rejski program za kranjsko čebelo. V zvezi z osnovno odbiro je opozoril, na kaj mora biti pri pregledu svojih čebel pozoren vsak čebelar – to je na obarvanost prvega in drugega obročka na zadkih čebel. Predstavil je tudi metodo, kako naj čebelarji opazujejo čebele na enem satu pokrite zalege. Če ugotovijo, da je na njem vsaj 20 čebel z obarvanimi obročki na zadkih, je to znak, da je treba v družini zamenjati matico. Pri spremljanju obarvanosti obročkov na zadkih čebel so čebelarjem na terenu v pomoč tudi terenski svetovalci v čebelarstvu, ki delujejo v okviru JSSČ in jim brezplačno svetujejo glede osnovne odbire. Predstavil je tudi ukrep zamenjave matic, ki poteka že četrto leto. Namen ukrepa je, da bi terenski svetovalci čebelarjem svetovali in jih izurili za spremljanje obarvanosti obročkov na zadkih čebel v njihovih čebeljih družinah ter po potrebi tudi zamenjali matico. Za čebeljo družino, pri kateri je čebelar skupaj s terenskim svetovalcem ugotovil obarvanost obročkov na zadkih čebel, bo zato brezplačno prejel novo matico. Ob koncu je dr. Kozmus govoril tudi o tem, zakaj moramo na območju naše države ohraniti kranjsko čebelo. Slovenija je namreč njeno izvorno območje, na katerem se je v tisočletjih svojega razvoja prilagajala tako podnebnim kot tudi pašnim razmeram.

V nadaljevanju strokovne razprave sta sledili predstavitvi g. **Petra Podgorška** s Kmetijskega inštituta Slovenije o pomenu selekcijskega dela za

ohranitev kranjske čebele ter o razlikah med rodovniško in gospodarsko vzrejo matic. V prvem delu je g. Podgoršek poslušalcem podrobneje predstavil posamezne strokovne izraze s področja selekcije in posebnosti vzreje čebel, v drugem delu pa razlike med rodovniško in gospodarsko vzrejo matic.

Dr. Janko Božič z Biotehniške fakultete v Ljubljani je govoril o **biotski raznovrstnosti v naravi**. Pri tem je opozoril, da je začel človek selekcijo čebel izvajati šele takrat, ko je čebelje družine naselil v bližini svojega doma, v naravi pa je selekcija potekala že veliko prej. Tako se je naša čebela začela že občutno prej prilagajati našim podnebnim in pašnim razmeram v naravi. V zvezi s tem je poudaril, da bi morali čebelarji ohraniti čim več genskega materiala naše kranjske čebele ter ga uporabiti tudi v tehnologiji čebelarjenja.

Po končanih predavanjih je bila najprej na vrsti razprava o posameznih temah, v okviru Dneva kranjske čebele pa so podelili priznanja tistim vzrejevalcem matic, ki so v minulem obdobju dosegli najboljše rezultate na področju selekcije kranjske čebele. To so: Bojan Donko, Janko Bukovšek, Jožica in Jožef Tratnjek, Vasja Jug, Janez Dremelj, Jožef Herhaj, Julij Pokorni in Matija Koštomaj.

Vsi udeleženci strokovne razprave so si ogledali tudi plemenilno postajo Rog-Ponikve. Njeno delovanje nam je podrobno predstavil Jože Sever. Verjamo, da je vsak udeleženec teh dveh dogodkov v Semiču razširil svoje znanje na področju selekcije in ohranjanja naše avtohtone kranjske čebele.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Uredba o dopolnilnih dejavnostih

V Uradnem listu RS, št. 58/2014, je bila 28. julija 2014 objavljena Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji. Čebelarji tako končno lahko registriramo s čebelarstvom povezane dejavnosti, česar doslej ni bilo mogoče storiti, če čebelar hkrati ni bil lastnik hektarja primerljivih površin. Nova uredba omogoča registracijo s čebelarstvom povezanih dopolnilnih dejavnosti, kot sta predelava medu in čebeljih pridelkov ter čebelarški turizem, če je na kmetiji (v čebelarstvu) najmanj deset čebeljih družin. Po novi uredbi lahko čebelarji kot dopolnilno dejavnost, povezano s čebelarstvom, registrirajo spodaj navedene dejavnosti.

10. člen: Predelava pridelkov in izdelkov

- Predelava primarnih kmetijskih pridelkov (medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka, propolisa in voska),
- proizvodnja žganih pijač (medeno žganje),
- proizvodnja drugih fermentiranih pijač (medica, peneca medica),
- proizvodnja medenega likerja in tinkture iz propolisa.

Za opravljanje dopolnilne dejavnosti predelava mora čebelar v izdelku zagotavljati najmanj 50 odstotkov količin svojih lastnih surovin, razen za proizvodnjo medenega likerja in tinkture iz propolisa, za katera pa mora zagotavljati svoj primarni čebelji pridelek, žganje pa lahko kupi na drugi kmetiji, ki ima dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti žganih pijač. Nosilec dopolnilne dejavnosti mora na obrazcu iz priloge uredbe voditi tudi posebno evidenco.

12. člen: Prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij

V zvezi s tem členom velja opozoriti, da mora kmet ali čebelar ob morebitnem dokupu oz. prodaji istovrstnih izdelkov (kot jih prideluje sam) z drugih kmetij tudi svoje lastne izdelke prodajati v okviru dopolnilne dejavnosti! Za opravljanje dopolnilne dejavnosti prodaja mora biti delež prodanih lastnih kmetijskih pridelkov in izdelkov najmanj 30 odstotkov količine celotne prodaje v okviru te dopolnilne dejavnosti, do 70 odstotkov količine pa je lahko z drugih kmetij. Prav tako je po tem členu treba na obrazcu iz priloge uredbe voditi posebno evidenco o količini kupljenih in svojih lastnih izdelkov.

17. člen: Opravljanje dopolnilne dejavnosti negostinska turistična ponudba

Po tem členu lahko čebelarji registrirajo dopolnilno dejavnost apiturizem, če imajo najmanj deset čebeljih družin. Ob ponudbi čebelarskega turizma mora čebelar zagotoviti tudi sanitarije za goste.

18. člen: Opravljanje dopolnilne dejavnosti, povezane s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oz. izdelki

Na podlagi tega člena čebelarji lahko registrirajo predvsem:

- medicinarstvo: lektarstvo, dražgoški kruhki, medenjaki, pecivo in slaščice, pod pogojem, da moko kupujejo v mlinih na lokalnem trgu,
- ročno poslikavanje – npr. panjskih končnic,
- izdelke iz čebeljega voska.

Dopolnilno dejavnost, povezano s tradicionalnimi znanji na kmetiji, je dovoljeno opravljati, če so izdelki in storitve narejeni na tradicionalen način, z uporabo tradicionalnih znanj in sodijo v okvir domače in umetnostne obrti.

20. člen: Opravljanje dopolnilne dejavnosti storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo oz. opremo, zakol živali ter ročna dela

Na podlagi tega člena čebelarji lahko registrirajo predvsem:

- točenje medu in polnjenje čebeljih pridelkov ter izdelavo satnic,
- nadomeščanje na kmetijah.

21. člen: Opravljanje dopolnilne dejavnosti svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo na kmetiji:

- svetovanje o kmetovanju,
- organizacija delavnic in tečajev,
- usposabljanje na kmetiji,
- prikaz del kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti.

Za opravljanje dopolnilne dejavnosti od prve do tretje alineje tega člena, mora imeti nosilec dejavnosti najmanj:

- srednjo strokovno izobrazbo s področja kme-

tijstva oziroma gozdarstva ali nacionalno poklicno kvalifikacijo s tega področja oziroma mojstrski izpit s tega področja, ali

- izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi najmanj prve stopnje.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje bo v kratkem pripravilo tudi podrobnejša pojasnila glede izvajanja nove uredbe. Za nosilce dopolnilnih dejavnosti po stari uredbi je predvideno prehodno obdobje, v katerem bodo morali uskladiti opravljanje te dejavnosti z novo uredbo. To bodo morali storiti najpozneje do 1. januarja 2016, razen če je nosilec dejavnosti prejel nepovratna sredstva in se do tega dne še ne bo iztekla petletna obveznost iz odločbe o pravici do sredstev. Povezava na novo uredbo: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=118599#!/Uredba-o-dopolnilnih-dejavnostih-na-kmetiji>.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Odprtje prenovljenega laboratorija in nove točilnice

V četrtek, 10. julija 2014, smo v Čebelarstem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici uradno odprli in predstavili prenovljene prostore laboratorija za interno kontrolo čebeljih pridelkov ter

točilnice za med. Laboratorij se je preselil v nove, večje prostore, ki omogočajo ločitev na čisti in neč-

sti del, pridobil pa je tudi večje skladiščne prostore za pregledane vzorce medu. Tudi svetovalci JSSČ za zagotavljanje varne hrane so se preselili v nove pisarniške prostore. Izpraznjeni prostor, v katerem je bil prej laboratorij, smo preuredili v točilnico. V njej bodo potekale izobraževalne dejavnosti ČZS, podjetje Kipgo, ki je točilnico opremilo, pa bo v njej uredilo promocijsko-razstavni prostor trgovine Čebelar-na. Prenova laboratorija in točilnice je stala približno 48.000 EUR. Novi pridobitvi sta dobra podlaga za še boljše razvojno-raziskovalno delo Čebelarste zveze Slovenije.

MB

Novi prostori laboratorija za interno kontrolo čebeljih pridelkov

Nova točilnica za med

Foto: MB

Foto: MB

Delo JSSČ na področju tehnologije čebelarjenja

Čebela nas spremlja skozi vse življenje. Kot otrokom nam je simbol pridnosti, varčnosti in skrbi za druge, ko odrastemo pa občudujemo njeno učinkovitost, socialni red, gospodarnost in učinkovitost. Zaradi teh čebeljih lastnosti se v zadnjih letih vedno več ljudi navdušuje za čebelarstvo. Večina jih pri čebelah išče razvedrilo in sprostitve, vedno več pa je takih, ki jih ne odlikuje zgolj veliko strokovno čebelarstvo znanje, ampak tudi široko splošno znanje oziroma ljubezen do narave. Ko človek dozoreva, je dobro, da si najde dodatna sidra, konjičke, da se zanima še za kaj drugega kot zgolj za službo in vzdrževanje doma. Ena izmed dejavnosti, ki krepi duha in telo, je čebelarstvo, saj so čebele najboljšo zdravilo za vse strese in tegobe, ki jih doživljamo v zdajšnjem hitrem tempu življenja.

Za čim uspešnejše čebelarjenje in boljše preživetje čebeljih družin je nujno dobro poznavanje tehnologije čebelarjenja, ki je v tesni povezavi s panjskim sistemom in okoljem čebelarjenja. Glede na specifikko čebelarjenja v našem panjskem sistemu morajo vsi, ki se skušajo ukvarjati z vzrejo čebel, dobro poznati tehnologijo čebelarjenja, saj jim bo le to pomagalo, da bodo ohranili čebele. Pri tem je vsem zainteresiranim za čebelarstvo v pomoč Čebelarska zveza Slovenija z Javno svetovalno službo v čebelarstvu, katere del nalog je tudi delo na področju tehnologije čebelarjenja.

Terenski svetovalci in svetovalec specialist za tehnologijo zainteresiranim čebelarjem neposredno svetujejo na terenu. Uporabniki svetovanja tako dobijo informacije o različnih opravilih, s katerimi je treba usmerjati in spodbujati razvoj čebelje družine, pa tudi o najpogostejših napakah, ki jih naredijo na področju tehnologije čebelarjenja. Prav tako imajo vsi čebelarji možnost, da jim svetovalci na vse njihove dileme in vprašanja odgovorijo bodisi v svetovalnih pisarnah bodisi po telefonu ali elektronski pošti.

Svoje znanje iz tehnologije čebelarjenja pa lahko čebelarji nadgradijo tudi s specifičnimi usposabljanji. Na tem področju gre bodisi za predavanja svetovalcev specialistov v okviru njihovih rednih nalog bodisi za delo, ki ga po pogodbi opravljajo zunanji strokovnjaki. V okviru teh predavanj slušatelji pridobijo informacije o apitehničnih ukrepih, pravilni uporabi sonaravnih sredstev za zatiranje varoj, o vzreji čebeljih matic, oskrbi čebeljih družin čez leto, ekološkem čebelarjenju itd. Svoje znanje lahko izboljšajo na seminarjih, na

katerih pridobljeno teoretično znanje praktično preizkusijo pri delu s čebelami. Še dodatne informacije in znanje iz tehnologije čebelarstva pa lahko zainteresirani pridobijo tudi na strokovnih razpravah, ki jih vsako leto organizira JSSČ. Prav tako pa ne smemo pozabiti na našo strokovno publikacijo Slovenski čebelar, saj ta čebelarje predvsem v rubrikah »Delo čebelarja v posameznem mesecu« in »Iz znanosti in prakse« vsak mesec obvešča o vseh novostih in potrebnih tehnoloških opravilih za uspešno čebelarjenje. Da bi bili čebelarji čim bolj na tekočem z informacijami o pravočasni tehnološki oskrbi čebel, skrbijo tudi spletne strani Čebelarske zveze Slovenije: www.czs.si, Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si in TTX.

Vsekakor je z vidika dela na področju tehnologije čebelarjenja najpomembnejši dogodek pri nas sejem Apislovenija, ki je namenjen tako strokovni kot laični javnosti. Čebelarji iz Slovenije in tujine si na dvodnevem državnem posvetu izmenjujejo izkušnje in znanja o najaktualnejših temah s področja tehnologije čebelarstva. Osrednja tema v soboto je po navadi aktualna problematika v čebelarstvu, strokovna razprava v nedeljo pa je tradicionalno namenjena dobri čebelarski praksi in tehnologiji čebelarjenja. Na mednarodni prodajni razstavi Apislovenija je zagotovljena raznovrstna ponudba najnovjših izdelkov, pripomočkov in opreme za čebelarjenje. Prodajna razstava poteka neposredno pred začetkom čebelarske sezone, ko čebelarji že kupujejo vse potrebno za novo sezono, zato je to tudi odlična priložnost za nakup in predstavitev čebelarske opreme. V okviru prireditve so predstavljene tudi najboljše inovacije s področja čebelarske tehnologije.

Da čebelarji ne bi pozabili, kako pomembno je pravilno in pravočasno delo pri čebelah, skrbi mesečni informator z navodili. V njem so za vsak mesec podana poglobljena navodila, ki naj bi jih čebelar opravil v določenem mesecu. Informator, ki si ga čebelar lahko obesi v čebelnjak, vsebuje tudi razpredelnico po datumih oziroma dnevih, v katero si lahko vpisuje opravljena dela, to pa mu bo prav gotovo v pomoč pri delu v prihodnjih mesecih in tudi v prihodnjem letu.

Skratka, na področju tehnologije čebelarjenja je dela še zelo veliko, naloga čebelarjev pa je, da vse novosti koristno uporabijo in tako nadgradijo svoje teoretično in praktično znanje v čebelarstvu.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.,
 ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
 GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Vabljeni na simpozij o cvetnem prahu

Za razvoj in življenje čebel – pa tudi za njihovo dobro kondicijo in odpornost – je ključna ustrežna, kakovostna in zadostna prehrana. Kljub temu da prehranskim potrebam čebel ne namenjamo dovolj pozornosti, pa se po večini strinjamo, da so ključne za njihovo življenje in boj proti različnim škodljivcem. Zelo pomemben del prehrane čebel je zagotovo cvetni prah, zato ga je treba podrobneje preučiti, saj bomo le na ta način tudi bolje razumeli prehranske potrebe naših čebel.

V Čebelarji Slovenije tako pripravljamo simpozij o cvetnem prahu, na katerem bodo sodelovali tako domači kot tudi tuji strokovnjaki. Osrednji gost simpozija bo dr. Robert Brodschneider z Univerze v Gradcu, ki se v sodelovanju s priznanim strokovnjakom prof. dr. Carlom Crailsheimom ukvarja tudi s proučevanjem prehranskih potreb čebel.

Simpozij bo potekal v četrtek, 25. septembra 2014, ob 16.00 uri, na sedežu Čebelarje Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Vljudno vabljeni!

Program simpozija:

- 16.00–16.05: *Predstavitel projekta Medena prihodnost* – predstavnik podjetja Hofer
- 16.05–16.50: *Cvetni prah v prehrani čebel* – dr. Robert BRODSCHNEIDER (predavanje bo v angleškem jeziku, za prevod bo poskrbljeno)
- 16.50–17.00: Razprava
- 17.00–17.15: *Primernost nadomestkov cvetnega prahu v prehrani čebel* – prof. dr. Janko BOŽIČ
- 17.15–17.30: *Zagotavljanje zalog cvetnega prahu za čebele (tehnološko)* – Vlado AUGUŠTIN
- 17.30–17.45: *Vpliv kmetijstva na kakovost cvetnega prahu* – dr. Peter KOZMUS
- 17.45–18.00: *Problematika pridobivanja cvetnega prahu v Sloveniji* – Boštjan NOČ
- 18.00–18.15: *Cvetni prah v satju – koristi za čebele in človeka* – Blaž PODRIŽNIK
- 18.15–18.25: *Prehranska vrednost cvetnega prahu za ljudi* – Nataša LILEK
- 18.25–19.00: Razprava, vprašanja in pobude

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Promocijska akcija »Medeni zajtrk«

Tudi letos bomo v vseh vrtcih in osnovnih šolah po Sloveniji pripravili tradicionalno promocijsko-izobraževalno akcijo. Kot vsako leto bo tudi tokrat potekala tretji petek v novembru, tj. 21. novembra 2014. V okviru akcije smo izdali promocijsko zgibanko Čebelica moja prijateljica 8, ki jo bodo društva prejela konec oktobra. Čebelarje prosimo, da zgibanko dostavijo v vrte in v šole v domačem kraju. Akcija bo tako kot lani tudi tokrat potekala v okviru Tradicionalnega slovenskega zajtrka.

Glede na to, da smo čebelarji v preteklosti prav s to akcijo največ pridobili, tako na področju osveščenoosti o pomenu čebel, kot tudi na področju seznanjanja otrok in širše javnosti s čebeljimi pridelki je prav, da če-

belarji stopimo skupaj in ne glede na slabo letino zagotovimo, da bo med, ki ga bodo otroci ta dan dobili za zajtrk, slovenski. Pomanjkanje medu v tem letu, ne sme biti razlog, da bi akcijo izvedli brez slovenskega medu. Prosimo vas, da v društvih preučite možnosti za dostavo medu vrtcem in šolah ter da se ob morebitnih težavah povežete s soslednimi društvi ali z večjimi čebelarji. Za nasvet in pomoč lahko prosite tudi go. Tanjo Magdič (tanja.magdic@czs.si ali 040/436 513).

Hkrati obveščamo društva, ki so pripravljena sprejeti predstavnike delegacij iz tujine skupaj s predstavniki ČZS, ki se bodo udeležili Mednarodne konference čebelarjskih organizacij, da to še lahko sporočijo go. Magdič. *Tanja Magdič, svetovalka JSSČ*

Poskrbite, da bodo vaši čebelji pridelki ustrezno označeni

Čebelarji moramo skrbeti tako za varnost in kakovost naših čebeljih pridelkov kot tudi za to, da so ti pravilno označeni. Kljub temu da smo že velikokrat pisali o obveznih podatkih na nalepki za med, pa na tržnicah, trgovskih policah ali pri prodaji na domu še vedno opažamo pomanjkljivo označene čebelje pridelke oz. navedbe, ki jih na deklaraciji ne sme biti.

Nalepka za med oz. deklaracija ni namenjena okrasu izdelka, temveč porabniku. Če je označe-

na pravilno, mu namreč posreduje osnovne podatke o proizvodu, proizvajalcu in dobavitelju, pa tudi o tistem, ki je na trgu odgovoren za proizvod. Gre za obvezno zagotavljanje sledljivosti do pridelovalca čebeljih pridelkov in zagotavljanje produktne odgovornosti za izdelek, ki ga v našem primeru čebelar bodisi trži bodisi podarja. Zato morajo biti ustrezno označeni vsi čebelji pridelki in izdelki iz čebeljih pridelkov, ki so dani v promet.

Pravilno in v celoti izpolnjena deklaracija s potrebnimi informacijami ter originalno zaprt izdelek porabnikom jamčita, da čebelar skrbi za svoje pridelke in da s pravilnim označevanjem zagotavlja sledljivost, saj je ta odločilnega pomena za varovanje njihovega zdravja. Skrb za pravilno označevanje je tako dolžnost kot produktna odgovornost vsakega čebelarja, ki bodisi trži bodisi podarja svoje čebelje pridelke.

Čebelji pridelki in izdelki iz čebeljih pridelkov morajo biti označeni v skladu z veljavno nacionalno in evropsko zakonodajo. **Ob tem vas obveščamo, da bo konec leta, natančneje 13. decembra 2014, začela veljati nova Uredba o zagotavljanju informacij o živilih porabnikom (Uredba EU št. 1169/2011).** Uredba povzema seznam obveznih informacij na živilu, te pa so: 1. ime živila, 2. seznam sestavin, 3. vsaka sestavina ali pomožno tehnološko sredstvo, ki povzroča alergije ali preobčutljivost in ki ga uporabljajo v proizvodnji ali pri pripravi živila, vsebuje pa ga tudi končni proizvod, čeprav v spremenjeni obliki (Priloga II Uredbe), 4. količina nekaterih snovi ali kategorij snovi, 5. neto

količina živila, 6. datum minimalne trajnosti ali datum uporabe, 7. ime ali naziv podjetja in naslov nosilca živilske dejavnosti, 8. država ali kraj izvora, 9. navodilo za uporabo, kadar živila ne bi bilo mogoče enostavno uporabiti brez teh navodil, 10. pri pijačah, ki vsebujejo več kot 1,2 volumskega odstotka alkohola, dejanska alkoholna stopnja v volumenskih odstotkih, 11. označba hranilne vrednosti.

Z vsemi navedenimi informacijami bo torej živila treba označevati od 13. 12. 2014 naprej, izjema je le označba hranilne vrednosti, ki bo obvezna od 13. decembra 2016. Uredba sicer pri označevanju medu in medenih pijač ne uvaja pomembnejših novosti, več novosti pa je pri drugih čebelarskih izdelkih, kot so npr. različne mešanice. O podrobnostih glede označevanja določenega pridelka ali izdelka vas bomo obveščali sproti. Čebelarjem, ki tiskate svoje nalepke za čebelje pridelke, pa svetujemo, da pred tiskom preverite ustreznost nalepk pri svetovalcih za varno hrano (natasa.lilek@czs.si, andreja.kandolf@czs.si, tomaz.samec@czs.si)

Nataša Lilek in Tanja Magdič, svetovalki JSSČ

Cenovno ugodna možnost prednatisnjenih nalepk in obešank

Ker je strošek tiskanja nalepk za marsikoga previsok, so za tiste, ki se za to niso odločili, na voljo prednatisnjene nalepke, ki jih s posebnim programom za dotisk dopolnijo s svojimi podatki. **Nalepke so na voljo v večini specializiranih trgovin s čebelarstvo opremo in stekleno embalažo**, program pa si lahko brezplačno presnamete s spletne strani www.czs.si. Najdete ga v rubriki programi, nalepke.

Čebelarjem so za zdaj na voljo:

- nalepke treh različnih velikosti za sedem različnih vrst medu in splošna nalepka za med, na kateri vrsta ni napisana vrsta medu;
- obešanke za različne vrste medu, primerne za vse velikosti in tipe kozarcev;
- nalepke za medene pijače - medeni liker, medicino in medeno žganje.

OPOZORILO!

Nalepke in obešanke za označevanje medu in medenih pijač, ki so zdaj na voljo v trgovinah, lahko kupite in z njimi označujete svoje pridelke in izdelke le do 13. decembra 2014, kajti živila, ki bodo označena do tega datuma, bo mogoče tržiti do prodaje zalog, čeprav ne bodo označena v skladu z novo Uredbo. Zato vam svetujemo, da kupite le toliko nalepk in obešank, kolikor jih boste do tega datuma porabili. Hkrati vam sporočamo, da smo prednatisnjene nalepke za med in medene pijače že uskladili z novo Uredbo, zato o njih povprašajte prodajalce.

Nataša Lilek in Tanja Magdič, svetovalki JSSČ

Spoštovani čebelarji!

KIPGO d.o.o. je v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo in dobaviteljem etiket za med KIP VIZIJA d.o.o. v času od 01.09.2014 do 30.09.2014 pripravil **ODLIČNO AKCIJO!**

ETIKETE
za med 100 pol
+ 10 pol GRATIS*

za med 50 pol
+ 3 pole GRATIS*

OBEŠANKE
30 pol
+ 2 poli GRATIS*

IZKORISTITE UGODEN NAKUP!

* velja ob nakupu etiket v polah iste gramature, lahko za različne vrste medu razen za cvetlični in gozdni med 720 ml.

Zakaj kupiti slovenski med?

Prodajne spretnosti oz. način prodaje izdelkov, vključenih v sheme višje kakovosti, je ključno znanje, ki ga za uspešno prodajo svojih čebeljih pridelkov potrebuje sleherni čebelar, še posebej ob letinah, kakršna je letošnja. Čebelarstvo je naša tradicija oz. kulturna dediščina, na katero smo vsi ponosni, kajti slovenski čebelarji znajo pridelati **kakovostne čebelje pridelke**. V Sloveniji poznamo dve vrsti zaščitene geografskega poimenovanja, ki se nanašata na med; to sta zaščitena geografska označba (Slovenski med) in zaščiteno geografsko poreklo (Kraški in Kočevski gozdni med). Poleg tega pa imajo čebelarji tudi možnost pridobitve certifikata za ekološko pridelavo. Novembra 2012 smo slovenski čebelarji v Evropski uniji končno tudi uradno zaščitili Slovenski med z geografsko označbo, ki je tako postal 19. slovenski proizvod, registriran pri Evropski komisiji. Blagovna znamka Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo je torej poleg kozarca še dodatni element, ki porabniku na prvi pogled pove, da gre za med, ki so ga pridelali slovenski čebelarji, prav tako pa je za čebelarja priložnost, da dokaže svojo zmožnost pridelave medu višje kakovosti.

Ali slovenski čebelarji znajo to predstaviti našim kupcem? Ali znajo čebelje pridelke pravilno predstaviti in prepričati svoje kupce s prodajnimi argumenti? Odgovora na obe vprašanji boste dobili na prodajnem seminarju za čebelarje, ki bo potekal v okviru Mednarodnega obrtnega sejma 2014 v Celju. Vključitev v shemo višje kakovosti je za slovensko čebelarstvo tržna priložnost le, če jo bomo znali pravilno izkoristiti. In nekateri čebelarji to že uspešno počnejo. Na vas je, da porabnikom svojega medu razložite, zakaj je v Sloveniji pridelan med zanje boljši, kaj k večji kakovosti prispeva redni nadzor nad pridelavo in zakaj ni vseeno, kakšen med uživamo. Slovenske porabnike moramo o vsem tem redno obveščati, tj. vsako sezono, tudi takrat, kadar je letina slaba. Če bo vaš kupec odšel drugam, se utegne zgoditi, da bo pozabil na vas, tako da ga boste le s težavo znova pridobili.

Foto: MB

Kozarec za slovenski med in blagovna znamka SMGO – odlično sporočilo kupcu, da je kupil kakovosten slovenski med!

Obiščite seminar prodajnih spretnosti! Na njem boste izvedeli vse, kar mora o uspešni prodaji medu in komunikaciji s kupci vedeti vsak čebelar, na primer, kako začeti pogovor s stranko, argumentirati izdelek in ceno, pa tudi, kako postaviti pravo ceno. Na seminarju bodo predstavljeni tudi primeri dobre prakse treh slovenskih čebelarjev, ki so z aktivno promocijo in premišljeno prodajo dosegli ne samo prepoznavnost, ampak tudi večji prodajni uspeh. **Seminar bo vodil mag. Primož Hvala**, prodajni strokovnjak z bogatimi izkušnjami in predavatelj prodajnega mededžmenta na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, v Zagrebu, Beogradu in Sofiji. Redno izvaja tudi t. i. prodajne treninge za vodstva in prodajno osebje številnih slovenskih in tujih podjetij. Zato seminarja nikakor ne smete zamuditi. **Seminar bo v soboto, 13. septembra 2014, in sicer v okviru Dneva shem višjih kakovosti, ki bo od 9. do 13. ure potekal v mali kongresni dvorani Celjskega sejma. Dan shem višjih kakovosti ter prodajni seminar sta brezplačna, kupiti morate le vstopnico za sejem.**

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ, in Tanja Verhovnik, Verus

Program dneva shem višjih kakovosti 13. september 2014, MOS, Mala kongresna dvorana

Ura	Vsebina	Sodelujoči
9.00–9.25	Uvodni nagovori	Boštjan Noč, Milan Meglič, predstavnik MKO
9.25	Kratka predstavitev sheme Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo	Nataša Lilek, Anton Tomec
9.40	Razprava: Težave čebelarjev pri vključevanju v sheme ter prednosti tega vključevanja	Nataša Lilek, Anton Tomec, predstavnik MKO, predstavnik Bureau Veritas
10.10	Ekološki med in možnost pridobivanja nepovratnih sredstev	Mitja Zupancič, KGZS
10.30–13.00	Strokovni seminar: Prodajne spretnosti in načini boljše prodaje izdelkov, vključenih v sheme višje kakovosti, s predstavitvijo dobrih praks	mag. Primož Hvala

Mednarodna konferenca – odziv precej večji od pričakovanj

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu bo 20. in 21. novembra 2014 na sedežu Čebelarstva zveze Slovenije organizirala 3. mednarodno konferenco čebelarstevskih organizacij. Cilji konference so seznanitev z dobrimi praksami na področju dela z mladimi, predstavitev organizacijskih, tehničnih in drugih težav, ki spremljajo delo z mladimi, ter možnosti za njihovo nadgradnjo in povečanje kakovosti. Udeleženci naj bi tudi podprli pobudo za uvedbo Evropskega mede-

nega zajtrka in njegovo izvedbo leta 2015. Po predlogu naj bi medeni zajtrk v vseh evropskih državah potekal na isti dan. **Z veseljem sporočamo, da so do zdaj svojo udeležbo potrdili predstavniki čebelarjev iz 15 držav.** To je še en dokaz, kako cenjeno je slovensko čebelarstvo! Ker je do začetka konference še kar nekaj časa, v ČZS pričakujemo, da bodo svoje sodelovanje pri tej akciji potrdile še številne druge države.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Natečaj »Kulinarične medene dobrote«

ČZS, JSSČ bo tudi letos razpisala natečaj za »KULINARIČNE MEDENE DOBROTE«. Predmet natečaja so jedi iz različnih prehranskih sestavin z dodatkom medu, različnih postopkov izdelave in različnega videza oz. različnih oblik ter izvirnih poimenovanj. Poseben poudarek je namenjen inovativnosti, izvirnosti in avtorski kreativnosti. Natečaj zajema dve kategoriji: **1. tradicionalne jedi z medom** in **2. sodobne jedi z medom**. Na njem lahko sode-

lujejo vsi ljubitelji kuhanja. **Osem avtorjev najbolj ocenjenih jedi z medom bo nagrajenih z brezplačno udeležbo na kuharski delavnici »Priprava medenih jedi«, ki jo bo vodil kuharski mojster Uroš Štefelin**, tako da bodo imeli priložnost izpolniti svoje znanje. Natečaj bo objavljen v začetku septembra na naši spletni strani http://www.czs.si/medene_dobrote.php.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Čebelarstva zveza Slovenije,
Javna svetovalna služba v čebelarstvu,
v sodelovanju s ČD Radovljica pripravlja

DAN MEDU V KULINARIKI FESTIVAL MEDU

Sobota, 20. 9. 2014, 9.30.–18.00. ure, Čebelarstveni center Gorenjske

PROGRAM:

- 9.30: Odprtje razstave fotografij** Kranjske sivke, Anje Bunderla in Braneta Kozinca z naslovom **SATJE - shramba spomina**.
- 10.00: Uporaba medu v kulinariki** – predavanje priznanega kuharja »chefa Uroša« iz Vile Podvin in **predstavitve jedi z medom** v sodelovanju z dijaki Srednje gostinske turistične šole iz Radovljice. Spoznali boste skrivnosti ustvarjanja jedi z medom in drugimi lokalnimi živili.
- 12.00: Napitki z medom** – Predstavitve in delavnica mešanja pijač (»koktejl«) z dodatkom medu – Edin HALAČEVIČ, svetovni podprvak v mešanju pijač 2012
- 15.30: Predstavitve masaže z medom** – Simona ŠLEGEL.
- 16.00: Inovativni postopki za pripravo medu z dodatki** (borovi vršički, smrekovi vršički, ameriški slamniki, rdeča pesa, vino itd.) – dr. Borut GOSAR.
- 16.30: Uporaba čebeljih pridelkov v apiterapiji** – dr. Miha GAŠPERIN.

SPREMLJEVALNI PROGRAM preko celega dneva:

- **Ustvarjalne delavnice za otroke s Tanjo Eržen iz Galerije Titanija**
- Razstava jedi z medom
- **Stojnice z bogato ponudbo čebeljih pridelkov in izdelkov**
- Tržnica z dobrotami z lokalnih kmetov v sodelovanju s KGZ Sava
- **Organizirani ogledi apiterapevtskega čebelnjaka in čebelarstva s predstavitevjo čebelarstva**

VABLJENI! VSTOP PROST!

Več na: www.czs.si in www.cricg.com

Zlati medenjak

Obveščamo vas, da bo ČZS, JSSČ (tokrat v sodelovanju z revijo Jana) po izjemno uspešnem natečaju za zlati medenjak razpis ponovila tudi v tem letu. K sodelovanju ste vabljeni vsi, ki pečete odlične medenjake! Na sedežu Čebelarke zveze Slovenije (Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica) pričakujemo medenjake skupaj s prijavnico od

17. do vključno 19. novembra 2014. Prispele medenjake bo ovrednotila in ocenila komisija strokovnjakov, zmagovalnemu medenjaku pa bo pripadel naziv »zlati medenjak«. Razpis bo v celoti objavljen na spletni strani www.czs.si v začetku septembra. Več informacij na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si oz. po tel. št.: 040/436 513. *Tanja Magdič, svetovalka JSSČ*

Delo pri čebelah in pomoč terenskih svetovalcev

V poznopoletnem obdobju čebelarji končujemo čebelarstvo sezono in hkrati že začenjamo novo. Tako je treba ta mesec preveriti zaloge hrane v posamezni čebelji družini ter tiste družine, ki je nimajo dovolj, dokrmiliti. Pri tem je pomembno, da krmljenje končamo čim prej, saj s predelavo sladkorne raztopine ne smemo izčrpati zimске generacije čebel. Pri krmljenju in drugih opravilih pri čebelah moramo biti v tem obdobju zelo previdni, da ne povzročimo ropa. Če se kljub temu pojavi rop, moramo najprej odstraniti vzrok (razlitje sladkorne tekočine, pregledovanje družin, brezmatičnost ...) ter pripreti družine, v katerih se to dogaja.

Če pri čebelarskih opravilih naletite na kakšno težavo, ki je sami ne znate rešiti, lahko za nasvet povprašate terenskega svetovalca v čebelarstvu. Ta vas

bo obiskal in vam brezplačno svetoval o vprašanih oz. dilemah, ki se pojavljajo pri vašem delu s čebelami. Terenski svetovalci lahko v okviru interne kontrole medu tudi brezplačno opravijo meritve vašega medu. Tako lahko izmerijo vsebnost vode v medu ter električno prevodnost letošnjega medu. Ti podatki so vam lahko v pomoč pri določanju izvora medu. Poleg tega lahko še pred prodajo medu skupaj preverita, ali so podatki na nalepkah zapisani pravilno ter ali so čebele, s katerimi čebelarite, »čiste« kranjske sivke ali se med njimi pojavljajo križanci.

Kontaktne podatke terenskih svetovalcev v čebelarstvu za posamezno območje lahko najdete na spletni strani ČZS v rubriki Predstavitev JSSČ ali pa pokličete na telefonsko številko 041 352 997.

Dr. Peter Kozmus, vodja PRO

Urniki usposabljanj v septembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen

in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. Specifična usposabljanja v okviru Javne svetovalne službe v čebelarstvu bodo organizirana v mesecu oktobru in novembru.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
4. sep.	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Gostišče Grad Vrbovec, Savinjska cesta 4, Nazarje	g. Podrižnik 041/420 821
7. sep.	10.45	Pomen osnovne odbire in rodovniške vzreje matic	dr. Peter Kozmus	Kulturni dom dr. Franceta Prešerna, Breznica (2. čebelarski dan Antona Janše)	g. Pfajfar 041/437 462
11. sep.	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	OŠ Krmelj	g. Kolenc 041/342 070
18. sep.	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Hotel Bela krajina, Metlika	g. Augustin 040/436 516
22. sep.	18.00	Svetovanje o oskrbi čebeljih družin	Franc Tratnjek	gostilna Jakšič, Kapca	g. Tratnjek 041/886 652
22. sep.	19.30	Zdravstveno varstvo čebel	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	gostilna Jakšič, Kapca	g. Tratnjek 041/886 652

Posebna septembrska akcija

Ta mesec bo na ČZS potekala prodajna akcija puloverjev »Ohranimo čebele« in brezrokavnikov »Ohranimo čebele«. Na voljo sta velikosti L in XL, cena obojih pa je samo 16,00 EUR za kos. Naročila lahko pošljete po pošti na naslov: Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, na e-naslov: barbara.dimc@czs.si ali jih sporočite po telefonu št.: 041/370 409. *Tajništvo ČZS*

Cenik prodajnih artiklov ČZS

Vse prodajne artikle ČZS lahko naročite po e-pošti: barbara.dimc@czs.si oz. po tel. št.: 01/729 61 00. Vse cene so z DDV-jem. Če želite, da vam naročeno blago pošljemo po pošti, boste morali plačati

tudi stroške dostave (3,00 EUR). Vse artikle si lahko ogledate tudi na naši spletni strani www.czs.si, v rubriki e-trgovina. Za podrobnejše informacije smo vam na voljo po telefonu ali e-pošti.

LITERATURA	CENA V EUR
Čebele – Mala vseveda (I. Esenko)	16,00
Ptice – Mala vseveda (I. Esenko)	16,00
Čebela – ustvarjalne ideje	2,17
Čebela se predstavi – učbenik in delovni zvezek (v kompletu) (M. Mlaker)	3,10
Priročnik za začetnike (V. Pušnik)	5,00
Čebelarjenje v nakladnem panju (J. Rihar)	15,60
Mana iglavcev (J. Rihar)	15,60
Varoza čebel (J. Rihar)	13,00
Vzrejamo boljše čebele (J. Rihar)	19,80
Med – značilnosti slovenskega medu	2,70
Cvetni prah	1,90
Pridelava in predelava voska (V. Auguštin)	4,34
Čebelji pridelki – pridobivanje in trženje (M. Meglič)	6,26
Recepture izdelkov iz čebeljih pridelkov (J. Božič)	4,34
Zdravljenje s čebeljimi pridelki (P. Kapš)	43,00
Filip Terč – začetnik moderne apiterapije (G. Pivec)	15,00
Popolni nauk za vse čebelarje (A. Janša)	3,34
Čebeloreja (I. Jurančič)	2,92
Slovenski čebelnjak (B. Juvanec)	20,00
Čmrlji v Sloveniji	3,90
Večjezični slovar čebelarstva	4,17
Zbornik »Sadovi dela dr. Janeza Poklukarja« (SAČD)	6,00
DVD	
S čebelo do medu	5,00
Varoja	5,00
Čebelarstvo turistične poti (na voljo v treh jezikih)	10,00

Kranjska sivka	12,00
TABLE	
Enostranska tabla	17,00
Dvostranska tabla	25,00
Opozorilna tabla – čebelji pik	18,30
PRELEPKI	
Prelepka SMGO (mala)	0,035
Prelepka SMGO (velika)	0,030
ODLIČJA in DIPLOME	
Različne diplome	0,83
Odličje Antona Janše	24,00
SLOVENSKI ČEBELAR	
Izvod SČ – člani	4,00
Izvod SČ – nečlani	7,00
Naročnina na SČ (tujina)	50,00
Naročnina na SČ (Slovenija)	45,00
OBLAČILA	
Majica »Ohranimo čebele«	7,00
Majica »Slovensko je biti čebelar«	7,00
Majica, otroška (za 4, 6 in 8 let), v rumeni, ciklamni in črni barvi	8,00
Majica, ženska (S-XXL), v ciklamni in svetlo zeleni barvi	9,50
Majica, moška z ovratnikom (L, XL), temno modra, svetlo modra	12,00
Majica, moška brez ovratika (L, XL), temno modra, svetlo modra	9,50
Pulover	20,00
Brezrokavnik	21,00
Jakna »soft shell«	48,00
Kapica s ščitnikom »Slovensko je biti čebelar«	4,80
Klobuček	9,00
Nahrbtnik	25,00
RAZNO	
Brisača »Slovensko je biti čebelar« – velika (rumena, oranžna)	18,00
Brisača »Slovensko je biti čebelar« – mala (rumena, oranžna)	9,00
Žig čebelica	10,00

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 6. do 20. 7. 2014

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice \pm kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	1,5	Lipa, kostanj
Lukovica, Brdo	-1,3	Ni medilo
Koroški kot, Prevalje	-1	Ni medilo
Bled	-1,2	Ni medilo
Koper, Dekani	3,7	Škržat
Logaška planota, Menišija	4,3	Hoja
Bela krajina, Poljanska gora	2,3	Lipa, kostanj
Ribniško Pohorje	3,3	Gozd
Vransko, Prebold	6,5	Lipa, kostanj
Laško	0,6	Lipa, kostanj
Metlika	5	Lipa, kostanj
Stojna sever	0,9	Hoja
Slovenske gorice, Lenart	3,3	Lipa, kostanj
Slovenska Bistrica, Oplotnica	2	Lipa, kostanj
Travna gora	10,3	Hoja
Zreško Pohorje	0,2	Gozd
Goričko, Dankovci	1,1	Lipa, kostanj

Bistriško Pohorje	-2,2	Ni medilo
Loška dolina, Kozarišče	3,5	Hoja
Goriška brda, Cerovo	0,5	Ni medilo
Kočevski rog	13,5	Hoja
Kostrivnica, Lahomno	1,3	Lipa, kostanj
Kozjak, Kapla	-3,7	Ni medilo
Lovrenško Pohorje, Kumen	1,7	Gozd, lipa
Ptuj, Haloze	3,2	Lipa, kostanj
Kobansko na Kozjaku	6,3	Gozd, lipa
Krško, Sevniško	-1,1	Ni medilo
Kanalsko, Tolminsko	6,4	Lipa
Vrhnika, Borovnica	-1,6	Ni medilo
Prekmurje, Lendava	-1,4	Ni medilo
Žalec, Liboje	2,8	Lipa, kostanj
Braslovče	-3,6	Ni medilo
Krim, Iška vas	11,8	Hoja
Hrušica, Kalce	6,3	Gozd, lipa
Bohor	4,2	Gozd, lipa
Ljubljanski vrh, Pokojišče	4,6	Hoja
Ruško Pohorje	6,7	Gozd
Žužemberk	10,1	Lipa

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 7. do 20. 8. 2014

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice \pm kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	-2,2	Ni medilo
Lukovica, Brdo	-8,2	Ni medilo
Koroški kot, Prevalje	-4,1	Ni medilo
Bled	-5,4	Ni medilo
Koper, Dekani	3	Škržat
Logaška planota, Menišija	-4,5	Ni medilo
Bela krajina, Poljanska gora	-3,2	Ni medilo
Ribniško Pohorje	-1,2	Ni medilo
Vransko, Prebold	-2,6	Ni medilo
Laško	-6,6	Ni medilo
Metlika	-3	Ni medilo
Stojna sever	-3,8	Ni medilo
Slovenske gorice, Lenart	-3,3	Ni medilo
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-4,4	Ni medilo
Travna gora	-5	Ni medilo
Zreško Pohorje	-2,6	Ni medilo
Goričko, Dankovci	0,7	Zlata rozga, nedotika

Bistriško Pohorje	-5	Ni medilo
Loška dolina, Kozarišče	-4,8	Ni medilo
Kočevski rog	-5,1	Ni medilo
Kostrivnica, Lahomno	-6,6	Ni medilo
Kozjak, Kapla	-7,4	Ni medilo
Lovrenško Pohorje, Kumen	-4,6	Ni medilo
Ptuj, Haloze	0,4	Zlata rozga, nedotika
Kobansko na Kozjaku	-3	Ni medilo
Krško, Sevniško	-3,6	Ni medilo
Kanalsko, Tolminsko	-3,3	Ni medilo
Vrhnika, Borovnica	-1,3	Ni medilo
Prekmurje, Lendava	-0,7	Ni medilo
Žalec, Liboje	-3,5	Ni medilo
Braslovče	-12,8	Ni medilo
Krim, Iška vas	-3,5	Ni medilo
Ljubljanski vrh, Pokojišče	-2,3	Ni medilo
Ruško Pohorje	-2,4	Ni medilo
Žužemberk	-4	Ni medilo

Spoštovana vodstva ČD in vodstva območnih zvez!

Kot vsako leto bo ČZS tudi novembra in decembra letos organizirala regijske posvete. Če imate na vašem območju kak poseben problem ali če želite na posvetu obravnavati kako določeno temo, vas

prosim, da svoj predlog najpozneje do 15. oktobra 2014 pošljete tajniku ČZS Antonu Tomcu.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Predstavitve zaposlenih na ČZS

Tomaž SAMEC, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane

GSM: 040/436 517

Telefon: 01/ 729 61 18

E-pošta: tomaz.samec@czs.si

Svetovanje čebelarjem na področjih varne hrane in pridobivanja propolisa ter izvajanje predavanj in seminarjev za čebelarje. Svetovanje čebelarjem o oskrbi čebeljih družin, registraciji čebelnjakov, pomoč čebelarjem začetnikom na terenu (svetovalni pisarni v Mariboru in Murski Soboti), sodelovanje v komisijah ČZS, priprava prispevkov in drugo.

mag. Andreja KANDOLF BOROVSŠAK, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane

GSM: 040/436 514

Telefon: 01/ 729 61 33

E-pošta: andreja.kandolf@czs.si

Svetovanje čebelarjem na področjih varne hrane, označevanja čebeljih pridelkov, izvajanja notranjega nadzora, izpolnjevanja dokumentacije in registraci-

je čebelnjakov ter pomoč pri določanju vrste medu, pomoč čebelarjem začetnikom, sodelovanje v komisijah ČZS, prenos znanstvenih izsledkov v prakso, vodenje laboratorija za interno kontrolo medu, izvajanje predavanj in seminarjev za čebelarje, priprava informacijskega gradiva, izvajanje tehnološko-razvojnih projektov, priprava prispevkov in drugo.

Nataša KLEMENČIČ ŠTRUKELJ, administrativna delavka in svetovalka za ekonomiko

GSM: 040/436 518

Telefon: 01/729 61 24

E-pošta: natasa.strukelj@czs.si

Priprava mesečnih zahtevkov za potrebe JSSČ ter gradiva za predavatelje, evidentiranje udeležbe na usposabljanjih, izdajanje potrdil o usposabljanjih, skrb za dokumentacijo predavateljev, priprava letnih poročil o opravljenih nalogah ter priprava pogodb za mentorje in predavatelje. Od 1. 4. 2014 tudi svetovalka za ekonomiko, predvsem za področje promocijsko-izobraževalnih projektov.

MIZARSTVO KRŽE

Prasički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivega smrekovega lesa, rogličeni (činkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

TRGOVINA

Gosposka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00

Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00

Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače
- ~med in ostale čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in ostalo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faxu ali e-pošti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebелca@amis.net

ČEBELCA

**ODKUPUJEMO
ČEBELJI VOSEK**

Čebelarji, ugodno samo za vas!

Na voljo v Mercatorju, v verigi poslovalnic Cash & Carry.

Lasten prevzem v 13 enotah Cash & Carry. Možnost dostave. Pridite in se pripravite.

Cash & Carry prodajalne: Ljubljana, tel.: 051 285 442 • Lucija, tel.: 051 285 437 • Ptuj, tel.: 051 285 410 • Škofja Loka, tel.: 051 285 430
• Bled, tel.: 051 285 425 • Naklo, tel.: 030 991 108 • Novo Mesto, tel.: 051 285 441 • Šempeter pri Gorici, tel.: 051 285 435 • Levec, tel.:
051 285 288 • Postojna, tel.: 051 285 119 • Murska Sobota, tel.: 051 285 431 • Krško, tel.: 051 285 378 • Maribor, tel.: 051 288 309.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE

☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kippob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎ (01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

PREPOROČILO ZA GOBRVANJE SATOV
CEDILA
KADILNICE
ZAŠČITNA OPREMA
FRANJE IN OPREMA
SATNICE
OSTALI ČEBELARSKI
PREPOROČILO

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

ČRPALKA ZA MED
230V ALI 4X380V

NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

MIN. KOLIČINA VOSKA
89 KG

OBISČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

NUDIMO
GLUKOZNO
FRUKTOZNI
SIRUP

PANJI
LR 1/1 IN LR 2/3

TER POSAMEZNI DELI
LR PANJEV

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 35,
45, 55, 75
-PANJE AŽ 95, 105,
po naročilu 115, 125
-PANJE AŽ 3E 65,
105, po naročilu 115
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

OSIŠKOVANI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PRAH
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHA
IZDELUJEMO PANJE
AŽ Z NOTRANJIM
SMUKALNIKOM

SMS
TEHTNICA

Čebelarji z
velikimi čarnimi
izdelki plačajo 4%
dodatno za
prevoz in
pakiranje vsak 30
EUR v paketu prodajalca.

PRODAM

Sadike akacije, tel.: 041/898 138.

Cvetni prah osmukanec, zamrznjen, tel.: 041/822 366.

Cvetni prah osmukanec, zamrznjen, pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah oljne ogrščice ter mešan travniški cvetni prah, suh in očiščen, tel.: 040/249 323.

Letošnji posušen cvetni prah, tel.: 040/957 885.

Več vrst posušenega in očiščenega cvetnega prahu, tel.: 040/249 323.

Čebelj vosek in propolis, tel.: 031/615 927.

Matični mleček, pridelan v Triglavskem narodnem parku (Bled), tel.: 041/487 742.

Svež matični mleček, lastne pridelave, pakiran po 30, 100 in 200 g, mogoča dostava, tel.: 031/309 841.

Svež matični mleček, lastne pridelave, pakiran po 700, 150 ali 40 g, tel.: 031/484 527.

Cvetlični, akacijev, kostanj, lipov med, tel.: 040/217 542.

Kostanj med, tel.: 031/274 933.

Cvetlični in lipov med, letošnje točenje, pakiran v nepovratni embalaži po 25 in 30 kg (okolica Črnomlja), tel.: 041/621 306.

Letošnji kostanj in lipov med, tel.: 070/753 113.

Gozdni med, tel.: 041/738 017.

Gozdni in hojev med, tel.: 041/403 960.

Smrekov, hojev ter mešani lipov in smrekov med, večjo količino, mogoča dostava, tel.: 041/385 620.

Hojev in gozdni med, tel.: 041/820 346.

Ekološko pridelan cvetlični in gozdni med (6 ton), matični mleček, propolis, cvetni prah, z vsemi certifikati, tel.: 040/467 467.

Več vrst medu v sodih, mogoča dostava po vsej Sloveniji, tel.: 041/385 620.

Večjo količino medu v sodih (Dolenjska), tel.: 031/541 900.

Čebeljo družino z 10-satnim AŽ-panjem, 4-satno točilo in drugo čebelarstvo opremo (Ribnica na Dolenjskem), tel.: 031/788 790.

Čebelje družine na AŽ in LR-satih (Koper), tel.: 070/716 879.

Čebelje družine na AŽ-satih, cvetlični med in cvetni prah osmukanec, tel.: 041/868 121.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (Ljubljana), tel.: 051/422 415.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih, tel.: 07/495 76 45, 041/858 736.

Čebelje družine s čebelnjakom in opremo, šest 10-satnih AŽ-panjev in en 9-satni panj, tel.: 041/889 462.

Čebelje družine v 10-satnem 1/1 in 2/3 LR-panju (Bohinj), tel.: 031/330 972.

Čebelje družine v LR-panjih (slovenska Obala), tel.: 040/987 540.

Čebelje družine na 20 DB-in 10 LR-satih, skupaj s panji, tel.: 041/270 921.

Zdrave čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih, tel.: 040/801 073.

Močne čebelje družine na deviškem 1/1 LR-satju z letošnjo matico, lahko tudi z novimi panji, tel.: 031/200 445.

30 naseljenih 10-satnih AŽ-panjev, samo v kompletu, tel.: 051/815 772.

Dva 5-satna prašilčka, tel.: 041/289 024.

Štiri 5-satne prašilčke, tel.: 07/495 76 45 in 041/858 763.

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med
subvencionirano
čebelarstvo opremo

Osem rogljičenih 9-satnih prašilčkov, tel.: 041/597 695.

En 7-satni AŽ-panj, pobarvan z oljem, star pribl. 20 let, obnovljen (Lukovica), tel.: 040/841 383.

Štiri rabljene AŽ-panje z močnimi čebeljimi družinami, ugodno (Žiri), tel.: 041/239 062.

Štirisatne AŽ-panje, pobarvane, z notranjim osmukalnikom cvetnega prahu, tel.: 041/289 024.

Novo 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Novo 10-satne AŽ-panje, z lipovimi satniki ter kostanjev in lipov med, tel.: 070/753 096.

Deset- in 7-satne AŽ-panje ter 1/1, 2/3 LR-panje, AŽ- in LR-satnike ter 12-satne kozice, tel.: 041/839 496.

Novo 10-satne trietažne AŽ-panje, lipove, tel.: 041/472 651.

LR-panj, skupaj s tremi nakladami, tel.: 031/674 883.

Kirarjev panj (veliki), naseljen, in zgrajeni kaseti, tel.: 041/979 269.

10 Kirarjevih panjev (velikih), naseljenih, ter en predal z zgrajenim satjem, tel.: 041/471 150.

Lipove AŽ-satnike, rogljičene (Borovnica), tel.: 040/704 952.

Čebelnjake, izdelane po naročilu, od 800 EUR naprej, Mizarstvo Malavašič, tel.: 041/633 311.

Avtomobilsko prikolico, registrirano, 10 AŽ-panjev, čebelje družine, večje število 3S, 5S in 7S panjev, 4-satno točilo in čebelarstvo opremo, tel.: 05/714 52 34, 041/678 950.

Tovornjak, primeren za prevoz čebel, Mercedes Actros 1840, letnik 1999, keson 7,7 x 2,5 x 3,0 m, nove gume in zavore, tel.: 041/557 907.

Kakovostne lipove AŽ-satnike, lepljene, zbite in zažičene, vogali so pobrušeni, ugodno, tel.: 031/753 345.

Ometalnik za čebele, rabljen eno sezono, tel.: 051/281 013

Električni ometalnik Dolinšek, rabljen dve sezoni (Novo mesto), tel.: 041/868 121.

Parcelo, primerno za postavitve čebelnjaka, velikost približno 5000 m²; leži na ravnini ob kostanjevih gozdovih, tel.: 031/793 216.

KUPIM

Čebeljo družino na AŽ-satih, tel.: 040/841 383.

Klasično panjsko tehtnico za pod panj, tel.: 041/649 142.

Knjigo Anton Žnidaršič: Naš panj (Opis in praktičen navod, kako naj čebelarimo v njem), izdano v samozaložbi leta 1925 v Ljubljani, tel.: 031/641 338.

Vosek, tel.: 041/951 829.

Zemljišče za čebelnjak, vzvodno od Ljubljane, na sončni legi in z dostopom, tel.: 041/292 842.

Čebelarstvo opremo, panje in čebele, tel.: 031/380 331.

Dobro ohranjeno čebelarstvo opremo, 1/1 in 2/3 LR-panje ter čebelje družine na LR-satih, tel.: 041/841 424.

Tovornjak za prevoz čebel, čebelarstvo opremo, točilo, ometalnik, tehtnico, parni talilnik voska, vosek, čebele s panji ali brez njih, tel.: 031/753 345.

Tovornjak s čebelami, čebelarstvo opremo, točilo, ometalnik, tehtnico, čebele s panji ali brez njih ali rabljene 11-satne AŽ-panje, tel.: 040/302 523.

Deset izdelanih LR-satov, tel.: 041/438 292.

Mehansko panjsko tehtnico (Kobarid), tel.: 041/521 215.

Navadno (mehansko) panjsko tehtnico, tel.: 031/507 872.

Motor za 4-satno točilo Logar, tel.: 031/451 143.

ALBIN SUŠA 1948–2013

Novembra lani smo se postojnski čebelarji poslovili od našega člana Albina Suše. Albin se je rodil 29. februarja 1948 na Razdrtem. Vseskozi je bil tesno povezan z domačim krajem in s svojimi čebelami. Čebelariti je začel leta 1994 in je večino svoje čebelarstvo skrbel za 12 čebeljih družin. Član ČD Postojna je postal leta 1996.

Po njegovi smrti tradicijo čebelarjenja v družini nadaljuje njegov sin. Kot vestnega člana ČD Postojna ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Postojna

JOŽE PIKL 1921–2014

V začetku februarja 2014 smo se čebelarji ČD Gornji Grad in ČD Kamnik z društvenimi prapori poslovili od našega dolgoletnega člana Jožeta

V SPOMIN

Pikla. Pokojni se je rodil v Novi Štifti pri Gornjem Gradu. S čebelami ga je že v otroških letih seznanil oče. Od njega je podedoval čebele in si pri rojstni hiši postavil nov čebelnjak. Postal je član ČD Nova Štifta in po pridružitvi te organizacije k ČD Gornji Grad ostal član našega društva do zadnjega. Na svojem vrtu v Kamniku si je postavil majhno utico ter v njej naselil nekaj panjev čebel. Ves čas je bil tudi redni bralec glasila Slovenski čebelar. Za svoje požrtvovalno delo v čebelarstvu organizaciji in dolgoletno članstvo je prejel odličje Anton Janša III. stopnje.

Jože, hvala ti za vse. Želimo ti miren počitek.
 ČD Gornji Grad

ANDREJ TOLAR 1935–2013

Pokojni Andrej je bil rojen 30. novembra 1935 v Podlonku. Čebelaril je od leta 1970, delo s čebelami pa je bilo zanj predvsem veselje in sprostitiv. Čebelaril je z 12–16 AŽ-panji. Bil je dejaven član ČD Železniki, saj se je redno udeleževal tako različnih predavanj in izobraževanj kot tudi občinskih zborov. Drugim čebelarjem je rad delil koristne nasvete. Za delo s čebelami je navdušil tudi sinova. Tako je zadnje čase ob njegovi pomoči čebelaril sin France, ki bo tudi poslej skrbel za čebele. Prejel je odličje A.J. III. in II. stopnje. Andrej, najlepše se ti zahvaljujemo za tvoje čebelarstvo delo in tvoj prijateljski odnos. Vedno boš ostal v našem spominu. ČD Železniki

FRANC KOSMAČ 1923–2014

Februarja letos je bolezen iz naših vrst iztrgala zvestega člana Franca Kosmača. Rodil se je v Valburgi in se že kot majhen deček pri stricu, ki mu je podaril čebeljo družino, zaljubil v čebelic. Leta 1950 se je včlanil v Čebelarstvo družino Smednik in ČD Medvode. Nani, kot smo ga klicali tudi čebelarji prijatelji, je bil naša enciklopedija čebelarjenja. Vedno je bil iskreno vesel novih članov in vsem je z veseljem posredoval svoje izkušnje. Preizkusil je vse zanimive novosti. Prejel je odličje Antona Janše III. in II. stopnje. Medvoški čebelarji se ga bomo spominjali kot predanega čebelarja z neznanskimi izkušnjami, ki so bile vedno dragocene tudi za nas.

Primož Ločniškar, predsednik
 ČD Medvode

PETER BERNARD 1934–2013

Petrova življenjska pot se je tistega novembrskega dne končala prav tam, kjer se je tudi začela – v zaselku Draboslovica nad Železniki. Vse življenje je živel v naravi in z naravo. Že mlad je odkril veselje do čebel. Najprej je čebelaril v nekaj kranjčih, leta 1986 pa si je postavil čebelnjak in od tedaj je imel povprečno po 10 AŽ-panjev in nekaj rezervnih družin. Ves čas je bil član ČD Železniki in rad se je rad udeleževal društvenih predavanj in izobraževanj. Kot velik ljubitelj čebel se je vseskozi zanimal za napredek pri njihovem razvoju in zdravljenju. Za čebelarjenje je navdušil tudi sina Jožeta, tako da bodo po Draboslovici še letale čebele. Dragi Peter, hvala ti za vse dobro. Ohranili te bomo v lepem spominu.

ČD Železniki

GJ PANJ - spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE

SVETOVNA NOVOST V ČEBELARSTVI

Izdelujemo nakladne GJ panje AŽ mere, združljive z LR panjskim sistemom. Univerzalno Večnamensko Podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR nakladami). Izdelava poteka po načrtih in pod nadzorom univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča.

Mizarstvo Stigari d.o.o.

Prtičičeva ulica 10a, Škofljica; 041.844.482
www.mojcebelnjak.si, info@mojcebelnjak.si

UGODNE CENE &

FTN d.o.o.

Nad izviri 34

2204 Miklavž na Dravskem polju

02/62-96-226

www.ftn.si

NOVI MOTIVI POKROVČKOV

Pokrovi Φ 82 mm že
 od 0,072 €/kos.

Delovni čas: od ponedeljka-petka od 8. do 14. ure

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

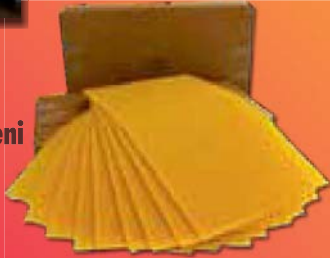
www.cebelski-center.si

**Zaščitna oprema za
čebelarjenje**
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene satnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

**Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!**

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajištvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ecbelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka in svetovalka za ekonomiko, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7600, tiskano: 26. 8. 2014

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

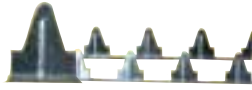
ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

IZOLACIJSKA PENA

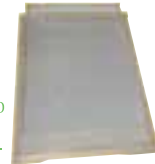
OJAČANA RAZSTOJIŠČA

KANTICA - PITALNIK 5L

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

ČEBELJE POGAČE

SATNIKI

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 4% POPUST PRI GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kovinska razstojišča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarске lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBILNE V LASTNEM ČEBELARSTVU

APIS M&D

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

apis.md@siol.net

AŽ-PANJI 10-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PRAŠILČEK AŽ 5-IN 7-SATNI

GRELNIKI ZA MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN DVOTRETINJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE 250 g RSF 4,8 EUR 250 g CINK 2,5 EUR

PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 0,95 EUR/KG

SATNIKI: AŽ-VRTAN, LEPLJEN, ZBIT LR-STANDARD LR 2/3

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek (do 5,5 EUR/kg). ■ Z veljavno čebelarско izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR (z izjemo izdelkov v akciji). Popusti se ne seštevajo.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki
Priznana vzrejališče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo naročila.
Prodamo čebelje družine na AŽ-satih.